

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 413

У ДАНАШЊЕ ВРЕМЕ

**Најлепша остварења са XX конкурса
за најкраћу кратку причу**

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2021

ПРЕДГОВОР

Међу причама пристиглим на XX конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма“, Дејана Јовановић, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

I награда: „У данашње време“ Дејана Богојевића

II награда: „Имао сам и ја тату“ Момира Васића

III награда: „Двојник“ Боривоја Ђукића

Драган Адамовић

ПРЕ НЕГО ШТО ЗАСПИМ

Искусили смо да увече пред сан, остајемо сами са собом. Сједињујемо се са нашим мислима... душом... плановима... жељама... страховима... надањима. Баш ти тренуци највише говоре о тренутном квалитету нашег живота. Велика је разлика ако им се безбрижно препуштамо, лицем развученим у искрени осмех, не приметивши кад су нас снови одвукли у свој свет. Или пак то представља грчевити вапај за сновима, са истом грчевитом гримасом, док се из угла чврсто склопљених капака низ образ слива слана...

„СРЦЕ“

Засадили су магнолију испред куће у комплексу кућа „Срце“ у спомен комшиници која је живела ту. Уселили су се други у њену кућу, породица и гажили су магнолију брижно. Она је расла бујно, цветала белим великим цветовима и прекрасно је мирисала. Прелепа. Једног дана неко је исекао дрво, скратио га је пуно, осакатио. Магнолију у цвету. Састао се комитет комплекса и расправљало се, између осталог и о поднеску жене чију су магнолију исекли. „Ко је то учинио?“ – питала је. Уместо одговора рекли су јој да то није њено власништво, та башта испред куће и да ако желе могу и да је ишчупају са кореном. Да је нема више. Жена је ућутала. Магнолија више никад није процветала. Породица се иселила.

Снежана Алексић

СУВИШНА РЕЧЕНИЦА

Знаш, рекао је Он, играјући се кључевима, ја могу све да вас купим и још да ми остане. Знаш, рекла је Она, играјући се салветом, оно што ја имам ти никада не би могао да купиш.

То је био њихов последњи разговор, а ми, присутни, никада нисмо сазнали шта није било на продају.

Александар М. Арсенијевић

ПИСАТИ, ЗАБОРАВЉАТИ

Али, зар писати, да се не би заборавило, није управо ово – магновено, очајничко, болно *заборављати* оно најважније, у самом тренутку писања, најтрагичнијем, неупоредивом?

Русомир Д. Арсић

ДА БИХ ВИДЕО

Сванућем се виде и несванућа. У несванућима се јасно виде путеви до сванућа.

У сванућима је све видно, али бадава, то се само види. А чему то, ако се нешто види само да би се видело?!

Мене, након сванућа, мрак не напушта и светлост из себе не гасим, ДА БИХ ВИДЕО.

ЧЕШКА КУЋА (ВЕСТ ИЗ НОВИНА)

Зелена улица и на крају улице чешка кућа. На вратима осам интерфонских дугмића, од тога један бркати пуковник, један привремено намирисан посланик, један студент из провинције, у ствари стан куме његове бабе... старо кумство, онда, једна госпођа у годинама са коврцавим Фифијем, пластичним перлама око врата и великим наочарама за сунце, један стан је књиговодствена агенција и три стана су наводно Чеси. Откуд Чеси овде? Ко су они? Зашто их сад нема? Прича о Чесима је замршена као шаре на чешком кристалу. Решење је можда између редова торте медовник из чувене прашке посластичарнице:

Крајем претпрошлог века су дошли, неком муком навиговани сироти Чеси, махом занатлије и радници. За њима су дошли имућнији, жељни освајања новог, или из досаде у старом. Населили су се на крај града, што је сад зелена улица у центру. Чеси су у овој кући направили клуб и ко зна шта се све ту и којим редом дешавало, док није преграђена у осам станова. Било је забавно, па заборављено. У међувремену су, наравно, ту били и Немци (овде су Немци у свакој причи као фил између кора), али су привремено побеђени па су лако отишли.

Углавном, неки тип се 2021. године пробудио усред Прага са прашњавом кутијом пуном папира. На једном од њих његов прадеда је нацртао црвеном бојом Х на плану подрума куће у зеленој улици и поред написао ИСКОПАЈ! Ако није тако, онда је принцеза Либуше показала прстом на место пред крај Улице Светозара Марковића и десица се цела прича.

Чеси су се вратили, и то је вест из новина. Ваљда су ископали то што су заборавили. Да ли ће свраћати Немци, није сигурно, али двоглави Арапи су већ кренули и нежне Чехе ће лако вратити у стари Праг. Шта је са Фифијем и шта ће писати на интерфонима – нико не зна.

СРПСКА ВОДА

Мало пажње и љубави свима прија. Глацне се душа ма од кога долазила топла ријеч. Баку Драгицу сви пазе, тетоше јој јер се осјећа да су избројане године, а и дани, да су жеље тако ситне и посебне.

Чак и зет Црногорац донесе баки воду – Књаз Милош – и да јој љубазно:

– Ево српска вода.

Баки мило. Насмијеши се зетовој шали. Вијековима су били Срби. Хтјела би са свим својим постојањем да оде на онај свијет. Убрзо је заузела мјесто у породичној гробници и оставила дубоку празнину у души ближњих.

Кад се породица мало стабилизовала, пошли су на плажу. Први у воду загази трогодишњи унук. Отац га упита:

– Каква је вода?

Подиге дјечак руке и викну:

– Сррпскааа!

Мук. Затим смијех из даљине...

Још се нису договорили чија је вода, али пливају и ови и они.

У ПРОЛАЗУ

Ветрењаче у низу стајале су међ' трском и шапом. Вода се пресијавала као зејтин на црном тefлону. Отворих прозор да осетим мирис. Мирисало је на ново море ту у сред равнице. Возио сам даље. Сетих се да сам негде прочитао да су ветрењаче хеклани миље равнице. У устима сам могао осетити мирис свежег брашна како ми дражи непца. Као дете играо сам се на једном напуштеном млину. Упркос томе што годинама није коришћен задржао је тај мирис поточарског брашна. И већ тад ми се урезао тај путени осећај посебности према хранитељском млину. Кажу да је отхранио многе генерације. Све док гром није ударио у млин. Убио млинара и запалио кракове елипсе који су се кажу вртили као циркуске бакље. После се причало да је млинар украо много златника и сребрењака и закопао их испод млина. Цени се да је то привукло гром. Доказе никад нису нашли, али сироти млинар никад се није опоравио од тог удара. Пропио се и вукао ту по околним пољима нејак да настави живот. Погледах у небо, било је као од брашна. Неки су жетеоци гледали у мој ауто који је промицао низ друм. У пролазу сам правио слике свог пређашњег живота. При-

тиснуо сам инстинктивно јаче папучицу гаса и оставио све како јесте.

Цак брашна просуо се по небу, једва се видело где престаје небо а где наставља пут.

Милорад Бибин

ТИШИНА КОЈА БОЛИ

Непрегледна равница, банатска и војвођанска, на северу Србије. Трава, жута и зелена ижђикала, гледа у небо. На јутарњем се поветарцу повија, милујући плодну земљу банатску. Посред баре и мало лево, процвали локвањи зраче својом снежном, невином белином. Плитком, замућеном водом лагано гази црнобела рода у потрази за ручком за своје тек рођене, а тако халапљиве птиће. Гнездо је пре много година рода свила на димњаку деда Периног салаша. Стари је салаш надживео и деда Перу и његове претке. У дну дворишта, као уклет стоји стари ђерам. Начео га зуб времена и црвоточина. Накривио се на једну страну и прети, као да ће га мало јачи ветар одувати. Само грлице сврате да се на њему мало одморе и да цвркутом одагнају мртву тишину. Свуд около паучина и тишина која опомиње, пече и боли.

У ДАНАШЊЕ ВРЕМЕ

Не знам како се то ради у данашње време. Знам да нема везе са оданошћу. Приђеш и кажеш шта желиш. Изненада. Па одговор, какав год да буде, прихватиш и идеш даље. Из кутије у којој су стрипови узмеш онај који је у најлошијем „физичком“ стању, поново га прочиташ. Попијеш кафу. Позовеш је. Прву у именику. А она ће доћи хладна и испијена, ћутљива. И опет си сам, и поред тога што вас је двоје. Седнеш на столицу на тераси. Осећаш леде ти се бркови.

Она изненада изусти: „Молим те без презерватива“. Ризиковаћеш. Тако је природније, траје краће и пре заборавиш. Кад то завршиш, све старе успомене ће већ бити у заклону. Изгледа, није тешко у данашње време бити сам.

Укључиш аларм за узбуну док силази низ степениште, горда и потучена, без одговора. Врло мало знања има о стрипу.

ПОБЕДА

– Извините, да нису овуда прошли неки уморни, разочарани људи, обесмишљеног погледа? – питала је Софија једног средовечног пролазника испред Народне скупштине.

– Јесу! Кренули су мало пре лево, према Студентског тргу. Виђао сам демонстранте и у другим земљама света, али ови наши су баш необични. Видећете.

– Не разумем. Како онда да их препознам? – збуњено упита Софија.

– Лако ћете их уочити. Једни једва вуку посечена стабла дрвећа; други, пак, боце са прљавом водом. Неки трећи су стрпали загађени ваздух у вреће и чврсто га везали да не побегне, а неки четврти празне и пробушене кесе уместо новчаника. Увек се доказни материјал чува у строгој јавности.

– То баш изгледа страшно. Јадни људи! – промрмља Софија.

– Ех, млада дамо, шта тек рећи о људима, који носе вагу и тегиће?! Они су најсумњивији.

Коме још треба кантар у 21. веку?!

– Хвала, господине, сада већ морам да пожурим ка тргу. Баш смо се распричали!

– Пустите Ви ове чудесне појаве, него... када се враћате својој кући?

– Не идем ја никуда. Дошла сам да останем и истрајем у борби до победе, за достојан људски живот!

– Хе, хе, хе... каква победа?! – слатко се насмеја средовечни човек и настави ка булевару. Његов смех је дуго одзвањао улицом док се није чуо туп ударац и кочнице трамваја. Гомила људи створи се за тили час.

Очевици кажу „Успео је... Победио је живот!“

Мишел М. Болтрес

ТЕА

Причали су ми моји стари: „Ова је вила давно грађена. У прошлости је она скривена у шумама овог високогорја, од погледа, само за одабране... Данас је вила само руина, у парку теа – дивљих ружа. Латице њене у рибњаку сасушене, ал' каријатиде још поносно стоје... Оне у лепоти својој каменој не броје године што пролазе. А, каријатиде су тада по њеном облику скројене. Осташе ту, међу нама, обичним смртницима, да сећају на њену нестварну лепоту – жену бајковиту и прекрасну!”

И ја за тебе, Теа, не бих знао, да случајно, једног лета твоју слику нисам пронашао у дедином старом споменару, на дну војничког кофера, већ искрзану и пожутелу.

Иза стоји твоја посвета и година: „Теби за сећање – Твоја Теа.” 23. мај 1892. година.

ИМАО САМ И ЈА ТАТУ

— Добар дан, чико, је ли то ваш син?

— Стефане, сине, — рече Игор и рефлексно испусти ручицу трогодишњем дјетету.

— Имао сам и ја тату, водио ме у школу, играо са мном фудбал.

— Али, Стефане, нисам само ја крив, разумјећеш кад постанеш велики.

— Тај мој тата је нашао другог сина, коме није тата, нашао је другу жену која није мени мама.

— Ја тебе нисам заборавио, али имам обавеза и на послу и у новој породици.

— Мој тата је говорио да му је његова породица светиња, мој тата је био најљепши и најјачи.

— Једног дана све ће бити другачије.

— Мени је тата требао јуче, и данас ми је требао тата, једнога дана, ко зна.

ЗА КОГА НАВИЈАМ?

Кад би ме неко питао за кога навијам кад игра Србија против Словеније, први одговор би био: Питање није фер.

Како да се определим?

По рођењу, по роду и националности сам Словенка, а по срцу и по припадности породици коју сам основала ту где живим – Српкиња. За било кога да се определим – није то оно право! Умешала се политика и осећам се као издајник.

Да не беше распада Југе, никад не бих била такав губитник. Муж и син би навијали за српски тим, ја за словеначки и могла бих заиста спортски да поднесем било победу или пораз. Сад кад боље размислим, у сваком случају, било за кога да навијам, губитник сам!

Али, и победник у неку руку! Превазишли смо све границе и наставили са спортским навијањем. Сви смо „наши“. Волимо се и поштујемо! Наша породица је остала мала Југа.

КАКО НАПИСАТИ ВРЛО КРАТКУ ПРИЧУ

Узмеш једно слободно преподне. Сат времена у врх главе. Прошеташ дневном собом, или још боље градом, замишљен као аутор. Знаш добро да су све приче изнутра исте, све саме живе реакције на реакцију, и из такве једне слободе ти створиш ремек-дело. Пожуриш да напишеш, јер такви садржаји немају живаца да чекају. Из унутрашњег у спољашњи свет прећеш границу нормалног. Нашао си мисли које те изражавају. Бираш сада одабране речи, налазиш оне потпуно сварљиве за читаоца јер та прича мора бити пријатна, загонетна. Појачаш јој мало укус, зачиниш га флертом са бизарним. Додао си јој на тежини.

Али ту је и критика, а треба причом свима указати част. Костимираш малчице радњу небитним. Тема љупка која служи само писцу, а ипак, довољно нејасна да се слатко насмејеш интерпретацији критичара. Дао си им *оно* нешто за анализу.

Сада се препустиш и забављаш. А испадне ли све наопако, још је и боље, јер се чита као успела провокација. Од велике је важности да макар некоме отвориш памет, том једном читаоцу, са којим си од тада на 'ти'. Ту негде већ схватиш да си написао нешто пресудно.

Која реч, две, и после тога заустављаш се јер допричавање није достојно дивљења. И то се зове *еко-*

номичност. Жигосао си причу собом, написана је. Погледаш на сат. Жртвовао си десет минута свог живота. Одеш на сладолед.

Најинтересантније је да се приче више и не сећаш, јер оно најбитније, твоја срамота, она те је прошла.

ПОДЕШАВАЊА...

Временом ће нам остати само закржљали инстинкт, јер смо на интернету прочитали да је паприка лоша или добра за здравље. Оно што знамо из тог медија биће пресудно за наше одлуке а за неку „древну истину“, вероватно заиста истиниту, рећи ћемо: „Ма бапске приче“...

Подесимо подешавања док још можемо да одлучујемо колико толико о њима и покушајмо да будемо људи који умеју да кажу: „Извини“ ... „Волим те“ ... „Страх ме је“ ...

Подесимо се док још иоле сами себе можемо подешавати...

КОШМАР

Сањао сам. У сну сам видео себе како лежим у кревету и жмурим, лица блажено насмешеног. Било је очигледно да сањам нешто изузетно лепо. Неодољива радозналост ме је навела да снажно протресем самог себе, желећи да се упитам шта то сањам. Без успеха, нисам се будио. Толико ме је нервирала љубомора према себи самоме због чињенице да не знам шта сањам и због чега се осмехујем, да сам у сну од беса почео да ударам песницама себе у кревету. Упркос томе, моје лице је и даље било насмешено, као да ме изазива и да ми се подсмева. Мрско ми је било да сам себе гледам. Од бола сам се пробудио, сав задихан и ознојен. Устао сам, обукао се и изашао да прошетам у глуво доба ноћи, како бих се расанио. Нисам смео да ризикујем да се вратим у исти сан. Не бих поднео ту неизвесност.

МОРАВА ЈЕ РЕКА КОЈА СЕ ВОЛИ

Река, Јовановачка, омеђена ниском врбака у вијугавом водотоку, данас је била некако посебно лења, трома, равнодушна за све и према ономе што је окружује. Скоро успавана, ниједним гестом није давала до знања да је заинтересована за било чију пажњу око себе. И као да је желела да њен пут до увира у Велику Мораву што дуже траје и да тако памти лепоту и блискост са крајоликом који је чинио низ од неколико без реда никлих топола, њој увек драгих у слици, погледу.

Река је полако бродила очекујући загрљај са Моравом, трудећи се да одложи за што касније спајање са очекиваним дунавским и црноморским воденим просторствима, који су тако ретко када постајали другачији, немирни, разуздани, непредвидиви, опасни, те тако нису били њен избор за нешто што се жели и воли.

И ми око ње, таквом смо је волели, желели да имамо, да буде наша и само наша.

Иначе само привидно незаинтересована за било шта око себе, река нас је грлила, знали смо то поуздано, давала као најбољи и најодговорнији родитељ све оно чиме је располагала и могла, никад не дајући разлоге за опасније изазове ни онима који су искушавали своја знања и способности и изазивали судбину. У сваком случају река је била благородна и

захвална свакоме ономе ко је њу поштовао, а ми без мере и границе поштовали све оно шта она за нас ради.

Ништа се и никад у нашем односу није мењало, и променило, од дана када смо почели да схватамо, на крају и схватили, да је Морава трајно део нас.

СКРОМАН

Био једном један чово који је могао ама баш све. И све што је могао, а могао је све, није чинио за себе већ за друге.

— Све бих направио — зборио је, — све.

Све је и направио јер је био способан учинити све. Сви би се том човцу онда захваљивали, до неба и гроба, за све што је учинио за њих.

Чово би на све само одмахивао руком и, пома-ло посрамљен, као да се брани, говорио:

— Ма није то ништа...

И то је све.

БЛАТО И ВИСИНЕ

Тмурно, лепљиво, покисло блато. До колена, непрегледно. Човек узима једно перо. Лепи га на дрвени рам. Узима друго перо, умочи га у блато и прилепи на рам. Висине су недостижне човеку покислог блата, мокре, блатњаве, тешке душе. Перо по перо, човек стрпљиво лепи и слаже. Блато везује пера, блато везује човека за тло. Блато је везивни елемент, земљаног постојаног рода. Савијених леђа, као извајаних, погнуте главе, са чијих се увојака косе цеде капи зноја, човек гради свој излаз из блата.

Шарена, паперјаста, бела, пера се по раму шире на две стране. Блатњави човек обликује широка, величанствена крила. Везује крила на леђа. Остаје само једно перо. Умаче га у блато и направи потез, као да пише у ваздуху.

Муњевито, човек полети у висине, без задршке. Лети, лети. Док не исписа што му је на уму. Враћа се на земљу. Буди се. У радној соби стоји само исписана хартија, мастило и перо.

ЛЕТЊА ПРИЧА

Метеоролози јављају да је 37 степени, на дисплеју једне апотеке 38 а друге 27 (ха ха... што би било лепо да је то стварно како показује овај покварени термометар) а мислим да је око 40. Дошао сам с посла. У градском аутобусу који је донација Холандије било је бар педесет степени и педесетак путника. Они који су питали возача са пешкиром око врата, да ли ради клима... добили су одговор од кога им се још више подигла температура.

Стигавши кући, прво сам се пресвукао само у шорц па отишао под туш.

– Хоћеш да поставим да ручаш, питала ме је моја драга.

– Ма морам прво пола сата да одморим па ћу касније, одговорих јој.

– И ја ћу... баш сам се скувала крај шпорета... одговори ми док је лепршала неком танком летњом хаљиницом која је више откривала него покривала. Али лето је. сам да променим план, да пре и спавања и ручка дође нешто за засладу... али 37 степени је. А мислим да је око четрдесет.

Опружио сам се онако разголићен и чини ми се исте секунде и заспао. Није прошло ни пет минута сна... осетио сам како ми по телу клизи оно чега се увек „плашим“ када лети заспим го.

– О не... Помислих у себи... само то сада не. Ладани додири су се кретали од листова ногу преко бутина до леђа, врата, лица... Окренуо сам се у страну надајући се да ћу тако успети отерати напасницу. Не... Ух... Није престајала иако сам одмахивао руком, главом... Отера ми сан, проклетија, помислих. Е сада ћу да ти покажем кога ти провоцираш, рекох у себи.

Устао сам и повикао.... Женооооо! Дај ону пецкалицу да убијем ову досадну муву, разбуди ме тотално.

Жена је чврсто спавала на другом троседу, чак ме није ни чула.

Лежао сам будан и чекао је да се разбуди. Да ручамо.

Док је напољу било око четрдесет степени, мада кажу тридесет седам.

Софија Дамчевић

„МОЗГОИСПИРАНИЈЕ“ Д.О.О.

- Добар дан!
- Добар дан!
- Један примитивизам, молим.
- Молим?!
- Времена су таква да примитивизам треба.
- Аха, то вам је назад па лево.
- Добар дан!
- Добар дан!
- Један примитивизам бих хтео.
- Примитивизам бесплатан није, два разума стоји.
- Два разума имам, извол'те.
- Добро... Дакле, један примитивизам куцам, треба ли вам кеса?
- Не, хвала, одмах ћу узети.
- Изволите, хвала вам што сте куповали у „Мозгоиспиранију“ д.о.о. Пријатан дан!
- Довиђења!

ЖИВОТНИ ТУНЕЛ

— Нисам имао времена да се бавим самим собом. — рекао је једном пензионисани мој пријатељ. — У детињству, нисам ни знао ко сам и шта сам. Када сам постао *ја*, опет младалачки дани, незрео, без искуства, пун жеља, маштања, али и обавеза. Када прође та младалачка еуфорија, тај занос, фаза лутања и несналажења, доказивања и формирања личности, упадаш у замку друге врсте. Почну послови, каријера, породица. Општа јурњава и у окршају са временом, а оно нерастегљиво. Био сам у неком тунелу и само пројурio кроз живот. Као да сам живео живот свију, а најмање свој. Као да је тај живот пролазио поред и мимо мене. Нисам га ни осетио нити га видео, нити уживао у њему. Ако бисте ме питали: шта је, уствари живот?! Не бих могао да вам дам одговор иако сам га преживео. Сад бих хтео да нађем одговор, али... Бојим се да ни сада, после толико година, не могу наћи прави одговор.

РАЗГОВОР СА ШКОЉКОМ

Заиста бих хтела да знам шта је то пријатељство – рекла је не подижући очи загледане у зелено-белу боју таласа.

Радовала се томе путу. Знала је да ако се нешто деси, то ће ионако бити изузетно.

Не, не мораш одговарати – нагло је добарила. И тако знам да пријатељство се не да описати. Оно постоји у нама. Оно је наш смисао, гутљај свежег ваздуха, среће, тренутак за којим се вероватно чезне... без обзира на годишње доба. Пријатељство јесте неодољива сила која нас приближава... чежња која у нама буди добро и љубав.

Скидајући слану воду са лица, као да се бојала да ће изгубити некога или нешто, шапнула је: – Хвала!

Дирнута изненада благодарношћу, пуна Тишине враћала се у свој стан, носећи у длановима тајанствени мирис мора.

Клајнеда, 25. августа 1998.

Превела с пољског: Олга Лалић Кровицка

СОБА

Стојим крај прозора собе, посматрам улицу. Прозорско окно одражава мој лик. Долази из унутрашњости, из утробе собе. Осећам као да ме је соба створила. Када затворим очи и повучем се у њену унутрашњост, у самоћу, чујем буку аутомобила и метеж на улици. Више нисам само само њено чуло вида, њено око. Сад сам и њено ухо, њен слух. Соба се служи мојим чулима. Чини то свакодневно, толико вешто да то обично и не приметим.

ГОСПОД ЗНА

Осредњег раста, сувоњав и енергичан с лакоћом је стизао где год се његово присуство подразумевало, или само прижељкивало. Свуда је стизао и за сваког имао одговарајућу реч подршке, саосећања, благог прекора, утехе, радовања... као да су му све време овог света и све праве речи овог света на располагању.

Умео је у сваком разговору да за себе нађе право место и праву меру. А, кад би неко поменуо децу, он би без озлојеђености у гласу и са неком посебном искром у углу очију, пре него што би се укључио у разговор, изговорио реченицу која је већ свима била позната:

– Ето, драги Бог мојој жени и мени није подарио децу. Он зна зашто је тако одлучио, а ја не сумњам да је донео исправну одлуку.

Већ дуго је у пензији. Упркос костобољи, астми и другим, његовим годинама припадајућим, невољама често одлази на службу у храм Божији. Стане и за певницу, ако није магловито време па се кашаљ и костобоља појачају до границе подношљивости. Иде и на друга места, међу људе, као што то чини одувек. Само, више нема оне реченице коју је изговарао кад неко помене своју децу, или унучад. Нико није приметрио кад се та чувена реченица утиша-

ла до нечујности. А и пламен у његовим очима се
смањо, избледео... неки више не могу ни да га виде.

Није стари прота посустао у вери. Далеко би-
ло! Ипак, нешто се десило. Господ зна шта и зашто.

Дарко Дрљевић

ДЕМЕНЦИЈА

- Ваше име и презиме?
- Овај... само да се сјетим...
- Ви болујете од деменције?
- Шта...?!
- Знате ли ви уопште шта је деменција?
- Овај, знао сам, али сам заборавио...
- Заборавили? Па, ето, видите. Ви сте болесни од заборавности.... то јесте, постали сте сенилни!
- Немогуће докторе... сви ме знају као велико ЗЛОПАМТИЛО!!!

ПУТ

Помакни се с мјеста, можда се и разведри. Откључај немогуће вјером.

Не стој у мјесту већ крени. Ходај, вријеме ће преобразит све, можда сретнеш и снове већ заборављене.

Многи су од разломљеног створили нешто лијепо, покушај и ти. Усуди се.

ПИТАЊЕ БРАВА

Сулуда времена, несигурност у себе и друге, чине да се човек мора осигурати. Толико брва којим заштитиш материјално и духовно и опет си у страху да ће неко на тебе кидисати! Сама сам мењала браве. Чак врата којим ми се улази у интиму малог дома. Нема ту много да се покраде.

Не преферирам материјално, а за духовно имам резервне кључеве, аларме... Увек ме обавести о напаснику који би да наруши хармонију коју сам мукотрпно саградила. Зато сам побацала сигурносне браве и отворила врата онима који желе да завире у одаје мира који сам мукотрпно стварала. Изволите, завирите, али не дирајте, не мешајте се у обрисе ентеријера који, признаћете, припада само мени! Не обијајте! Нема сврхе.

Кључ којим се отвара ова душа уникатан је, а са дозволом можете увек посетити ово место на којем дишем, сањам... Стварам.

Ана Ђорђевић

ОБЛАК

Свађала се деца око облика облака.

„То је само облак!“ — добаци им мајка.

У секунди се распршио сав труд уложен у надмудривање, а са њима и облаци.

ДЕДА БАТИЦА

Планета је у покрету. Олуја и громогласан пљусак погодише село. Село је мало. Људи су велики. Кућа је стара, али пуна емоција. У углу бућ, паучина, влага. Седимо на прашњавом тепиху, играмо се кликерима. Пијемо чај и једемо вруће хлеччиће уз шуштање старог радија. Пацов се успео на завесу. Смех, али у суморним, последњим данима. Смрт, али не и одлазак. Унутрашњи немир...

ПРЕКИНУТА РАДОСТ

Граја чаршијске дјечурлије спуштала се наниже, према мјесту гдје су ужурбано вршене припреме за данашњи поподневни програм, дуго најављиваног, новог циркуса.

Тенефи су се већ разапињали и затезали.

Само нешто мало старији од њих, иза буљука раздраганих малишана ишао је Мићава. Корачао је ћутке, бацајући поглед лијево-десно. Правио се важан и трудио да изгледа озбиљније него што јесте. Прошавши трг, застаде код Рајакове пекаре пратећи и даље погледом дјецу. Одједном пажњу му привуче нешто необично. Један трговачки калфа је пред радњом широким замахом обртао пеглу око главе у вртоглавом, пуном кругу и распиривао угаљ у њој. Баш као да се буди из слатког сна Мићави потече вода на уста. Док је дјечак задивљено гледао необичан призор, неки старији човјек изађе из радње и готово јекну.

— Рат!

Као муњом препаднут калфа поче да успорава правећи све мање кругове, који прво омлитавише па потпуно замријеше. Дјечак није ни знао шта је то рат, али га та кратка, злослутна ријеч пресијече и одмах се окрену, идући назад кући, пун зебње.

ДВОЈНИК

Кад год би седео за столом и замишљао како иде улицом и замишља како седи за столом и записује како иде улицом, наилазио је на проблем, јер није знао каква је сврха седења за столом и замишљања како иде улицом и, притом, замишља како седи за столом, све док му није пало на памет, да би могао да се врати у стан и тамо, у соби, затекне нешто необично, па су му и мисли кренуле тим смером и, нашавши се испред зграде у којој је становао, брже-боље је ушао и попео се степеницама до стана и, колико год је могао тише, откључао врата, полако их отворио и, ето, већ је у предсобљу, прилази вратима од собе и очекује баш оно што би у таквој ситуацији читаоцу прво пало на памет, а то је да види себе како седи у соби за столом, међутим, баш тада схвата да он није бог зна како маштовит, а још мање сугестиван и да је добро што је то тако, јер би се у супротном скаменио од ужаса, видевши себе како стоји на вратима од собе или, пак, одатле посматра себе како седи за столом и све ово смишља, односно записује.

УЛОГЕ СУ ПОДЕЉЕНЕ

Причаш о спомен-кући, не твојој, него оног нашег песника.

Награда најбољем ученику била је да стави његов шешир, обуче његово одело, узме његову оловку и преосталу хартију, да стоји поред његовог прозора, са његовим погледом на следећи његов зид (а сваки прозор у тој кући гледао је на ужасно близак зид) и замишља да ме узалуд буди. Добио си награду, ставио његов огромни шешир, обукао превелико његово одело, узео претешку његову оловку и премало хартије. Стајао си, сасвим како треба, поред његовог прозора са његовим погледом (а сваки прозор у тој кући гледао је на ужасно близак зид).

И замишљао си да ме не будиш узалуд.

КУЋНА ЗМИЈА

У старо време се мислило да у свакој кући постоји по једна змија. Сматрало се да су тихе и мирне и да су дугачке преко два метра. Укућани су је звали кућна змија. Кажу да су ове змије слободно ишле и шетале по кући и нико није смео да их повреди. Често су их налазили ушушкане у одећи, на покривачима својих лежајева, у колевкама за бебе, под јастуцима склупчане. Кажу да на место где се налази змија треба оставити једну кофу са млеком и после извесног времена змија ће се удаљити одатле, али ако је неко од фамилије задиркује, или је убије, онда ће се у тој породици десити несрећа, на пример, запалиће се кућа, срушиће се кров или ће неко из куће умрети. Ово је била легенда у коју су људи веровали, причале су наше прабаке, и све ово је била истина.

Драгиша Ераковић

ДУША

Сретоше анђели душу која је дуго лутала. Приметише радост у њој, па је упиташе:

- Зашто си тако срећна?
- Нашла сам тело — одговори она.
- Чије?
- Песниково.

УЖАСАН КРАЈ

Да ли да оде на вашар Свете Петке? Мање од месец дана. Није му се ишло. Видео би брата и остале, који су живели далеко од њега, али видео би и своју срамоту. Жвакао је рузмарин за бољу пробу. Први, недовршени спрат и он у једној недовршеној собици. Доњи, комплетно уређени спрат закључала је госпођа после развода. Ко ме шта и да остави? Кад је сина бодибилдера, стасалог за женидбу, сахранио, све је отишло низбрдо. Кашљао је јако. Вегетаријанци су често несрећни.

Врућине су овог лета биле ужасне, срећом био је на годишњем одмору. Мобилни је одјавио, шта ће му. Ко да га зове!? Брат? Да му пребацује за продату, а неподељену њиву? Активним метаболизмом не добијамо на тежини. Легао је, болела су га плућа и покрио се заувек по глави. Брат је са полицијом развалио врата. Обдукција није била могућа. Леш се распадао најмање петнаест дана. Узрок смрти непознат.

АСТРОПАТИЈА

Лежећи, у врелини сунца, у својој обломовшти-
ни мариниран, потражих неку разоноду. Мисли ми
зује међу неуронима као пчеле у шестоугаоним ка-
наlima кошнице. Сетим се тако – истоветна је то би-
ла година! – врелих дана када комарци сви излазе на
свој карневал – бескрајна влага у ваздуху и страшни
авиони који сипају и сипају своје страшне гасове, чи-
ји мирис још осећам, и боју ваздуха. Подвргавање
томе била је мала цена за танана крила, бучне про-
пелере и шарена, витка тела авиона. Један од њих,
тако, прелети тек који метар изнад моје главе – ско-
ро би ми се заплео у косу као шишмиш – и ја стојим
укипљен од страха. Прогоне ме кошмари о летели-
цама од тада: то страшно, то сабласно небо збиља би
било божански усуд када би избљувало свемирско
стење или ко зна какве све неслућене и незамисливе
облике који плутају у врелом и несмиривом космич-
ком мору. Не би било нигде да се побегне, и то су
наши стари знали и страховали од неба. Дакле, ра-
зонода. Читајући неку стару књигу, опиле ме атмос-
фере Венере, Сатурна, Марса, односи органских и
неорганских једињења у њима, и пожелех да тај ко-
витлац видим сопственим – јадним и худим – очима,
ако ми их својом заглушујућом удаљеношћу не би
заслепео. А онда бих сваке вреле вечери бележио
неописиве даљине; тачке светла, једва видљиве, које
би биле сразмерне мојој души. То је, дакле, у себе

укључивало и продирање свода на који се наслојило – који је постао бременит – годинама подсвесних бојазни о Плавом Недосежном. Уперивши, најзад, кратки телескоп, као харпун, ка небесима и право у око Месеца, прислоних и своје на окулар. Све је било црно и празно. Паде ми на памет да може бити да нисам скинуо поклопце са овог или оног објектива, али све је било подешено. Иза мојих страхова није било ништа; свемир као да није постојао. Тако сам у свом дневнику, где сам намеравао да бележим своје проналаске имао читаву енциклопедију о универзуму.

ЗИМОВАЊЕ

Муж пита жену: „Шта мислиш да одемо на зимовање?“

Жена: „Супер! А где бисмо ишли? На Копаоник?“

Муж: „Пре на Златибор, ближи је и јефтинији.“

Жена: „Важно да је планина. Морам да накупујем скафандере и непромочиве чизме за обоје. Онда, фротирске пицаме и вунене чарапе. И зимске наочаре за сунце“.

Муж: „Али шта ће нам скафандери и скијашке чизме. Нећемо скијати, ски школе, изнајмљивање опреме и жичара су папрено скупии. Шетаћемо, пити топао чај, одиграти понеку партију карата или јамба.“

Жена: „Пићеш чај на Златибору? Кући никада на пијеш чај, ни када си болестан. Морам да купим чизме које не пропуштају. Твоје дубоке ципеле се клизају.“

Муж: „Прескупо је, припрема је скупља од одмора. Остаћемо кући!“

Жена се жали пријатељици: „Тако ми је рекао на крају. Шта сада да радим?“

Пријатељица: „Реци му да вам ништа од зимске опреме не треба, да ће вас грејати љубав. А кад одеш, тамо ћеш купити.“

ОБЛОМОВ 2.0

Говорим све то својој доброј Пшењицини. Она се замисли закратко, силом буре у чаши воде. Као и увек када нешто важно хоће да каже, она обриса руке о прегачу, одмахну њима као да тера кокоши и збуњено се зацерека сва црвена у лицу. Ако нећу да је млатим, сигурно ћу да је појебем. Тако просто и тачно мисли моја Пшењицина. Онда мангупски брзо задигне ону прегачу, а испод ње се забеласа свеже дрхтураво тесто њених бедара и густ, набрекао троугао, као брада старог Талибана. Брзо спустивши прегачу, сва зајапурена и закикотана, она ми се обеси о врат и изљуби ме масним, влажним пољупцима. После умотана у ћебе спава на стомаку у једном комаду као морска крава, задовољна, тешка, нахрањена, појебана. Сва у задовољству тихих, нежних предежа и несвесних уздаха. Пронашао сам је преко огласа. Усамљен, бескућник, метеоропата, писац у покушају, конформиста, тражи усамљену ситуирану жену, шифра: Јакобсфелд.

У мом оку се појави нешто као суза. Можда је то био траг ранојесењег флуида? Улични пси су се шевили и кењали по уздужним ронделама с белим и љубичастим кадифеним цвећем.

Ана Јовановић

НАЈКРАЋА КРАТКА ПРИЧА

Купујем, ипак, црну хаљину. Погинуо је...

Бранко М. Јовановић

ХОРИЗОНТ

Појавила си се, остао сам без даха. Ушла си ми
у сваку ћелију. Уживам са тобом. А у бунилу сам.

Шта ако се уселиш? Слободно сам дисао, радио
шта сам хтео, а ти си ми ограничила хоризонт.

Издазиш и одлазиш. Пуштам те.

Плитко дишем, као некад.

Гушим се. Изнутра.

А ваздух је свуда око мене.

КАД ОСТАРИШ

Радојка, комшиница моје стрине, сад већ права старица, осврћући се на свој живот, док је седела са својим пријатељицама са шољом кафе у руци на клупи испред стринине куће, испричала је своју животну причу.

„Када сам била млада, била сам превише нагла. Желела сам све људе на овој планети да пробудим. И молила сам се Богу да ми подари снаге да променим све људе на свету. Када сам била негде на средини свог животног пута, пробудила сам се једно јутро и схватила да још никога нисам успела да променим. Тада сам се молила Богу да ми да моћ да променим људе око себе. Ах! А сада, сада сам стара и молим се Богу да ми подари снаге да променим бар себе. Сипај ми још мало кафе.“

ШОШКАРСКА ТАМА

Сваке ноћи је лутао мрачним улицама Петрограда.

То вече видео је како се двоје, млади пар, љубе, или шта већ, у полусени једног ћошка двеју зграда. Скоро је натрчао на њих, пре него што их је угледао.

Мушкарац је поскочио, као да се бори, или му се учинило, али је дуги, оштри предмет, припремљен у његовој руци, само клизнуо у мушкараца, који је моментално пао. Брзо ушао још једном, и још једном.

Све је било уиграно, њему тако познато, тако да је тек тад и женска реаговала, да бежи, највероватније.

Но, исти предмет, овај пут само два улаза.

Онда му је пало на памет да је на женско требало да примени нешто друго, али није му долазило шта. Ах, да, требао ју је изгазити аутомобилом. Али, нема аутомобила у Совјетском Савезу, брзо се вратио.

*

Милиционери који су ујутро, по пријави, дошли на увиђај, одмах су препознали стил и рукопис.

„Владимир“, рекао је старији.

„Набоков“, надовезао се млађи.

„Али како да га ухапсимо, кад је у емиграцији“, закључио је предмет истражни судија.

СЕЛФИ

Појавила се 2002. године.

Први пут сам је чула 2013. када је, негде у белом свету, проглашена за реч године јер је употребљена 17000 пута више у односу на претходну годину.

Тада ми је зазвучала као selfish¹.

Још увек је тако чујем.

До мене је, јер ја још увек радо прихватам туђе и другима нудим своје руке.

Чак и за фотографисање.

Нисам острво и не носим све своје са собом.

До мене је.

Можда само мало и до Woodstock-а.

¹ Selfish, енгл. себичан

РИЈЕКА И МОСТ

Премостили су ријеку. Дуго се отимала и, на крају, предала. Тако се Риђан пјенио и витлао гривом кад су му стављали узде. Стрицу и Мартину цурком се циједио зној по разголићеним прсима. Зауздали су Риђана, ипак. Послије је послушно каскао. Научио се памети.

Кад је отишао и посљедњи узваник с мјеста „велике побједе“, вратио сам се на мост. Гомиле изгажена цвијећа, одбачене пластичне чаше и хрпе опушака били су једини свјedoци малопријашњег славља.

Још ми је у уху звонила продорна бука тријумфа:

– Побиједили смо ријеку! Више не морате страховати од њезиних ћуди! Никада више нећете зепсти на њезиним обалама и узалудно дозивати заспале лађаре!

Сад смо господари брзаца и вирова! Нека само дивља кад у прољеће нахрупе бујице с брегова! Ништа нам не може! Загосподарили смо свим њезиним силама!

– Живио!!! Тако је! Живио!!!

Френетично одјекивао пљесак, али хук слапова био је гласнији. Хучали и бучили у негодовању. Ругали се.

Испод витких ступова моста, под посљедњим одсјајима замирућег свјетла, ријека мијењала боје. Вијугала окукама у обијести.

– Побиједили ријеку?!

Укроћени Риђан умало није убио стрица кад му је једне вечери донио зоб. Ритнуо га је копитом у прса свом снагом нагомилана бијеса.

– Укротили ријеку?!

Јелена Д. Крезовић

БЕСНАГА

Стајала је испред огледала и посматрала свој одраз. Гледала је себе и у себе.

Незадовољна, лагано је одмахивала главом.

„Морам нешто да урадим“, мислила је.

„Мораш нешто да урадиш“, говорила је жена из огледала.

Климнула је главом.

Устала.

И окренула огледало ка зиду.

Жена из огледала је слегла раменима и окренула леђа.

ПРВИ И ДРУГИ

Први нервозно гледа у сат свестан своје пролазности

Непрекидно у грчу остваривања и стварања
Одгонетава, иште смисао, баца поглед у недоглед

Ужасавајући се пред ослепљујућим призорима
Мучи га смртност
И он безуспешно изнова тражи начине да се издигне изнад неповољних прилика

Други се задовољно чешка разгледајући фотографије часописа

Њему је експлозија свих вредности указала на пукотине

Кроз које се вешто провукао и устоличио се на позлаћеној хоклици

Отићи ће на посао, после на кафу, па на пиво
Сутрадан поново на посао
Његов лежеран став лењивца великог стила
Савршено се уклопио у шлогирани лик распродате земље

Бушан брод возе људи које гледа са поштовањем

Иако је већ пола осам аутобус и даље не стиже
Из станице се преливају успаничени људи
Због кашњења одрезаће им руке

Па ће им деца и овако мршава и мусава навик-
нута на хлеб и воду

Умрети од глади

Колико је сати – упита други првог

Касно је

А зашто ме питате кад и сами имате сат, коли-
ко је код вас – одговори први

Код мене тек почиње – рече други

СВЕТИТЕЉИ

Тај ударац нисам могла да избегнем. Кочнице на бициклу су отказале, избегла сам ударац са леве стране, да бих налетела на кола са десне.

Закорачила сам на бујну ливаду са плавим цветовима. Небо ведро, облаци лаки, а ја у боловима, крвавог чела и расечене руке.

Прилазе ми светле фигуре у слојевитим хаљинама, мушкарац и жена. Гледају ме благо, жена ми ставља руку на чело. Умирују ме њихове крупне плаве очи и нежан додир. Мој бол је нестао у њиховој благости.

Много година касније, у руској цркви сам запазила икону Св. Петра и Февроније, у којима сам препознала своје спасиоце. Били су исти – благих погледа, здружени, испуњени љубављу. Људи, а светитељи. Родитељске фигуре.

И данас, када ми јутарњи зраци поклопе видик, осећам њихово присуство. Обилазе ме, да се увере да се нећу скоро вратити на ливаду са плавим цветовима.

ЧУДНА БИЉКА

У давна времена из таме, бљесну светлост из утеруса вечности и роди се кап росе. Она исијаваше светлост милион пута јачу од своје величине. Наједном, прсну кап росе и створи видљиви и невидљиви свемир. Звезде, светлуцаво драго камење, расуше се далеким и мрачним даљинама. Створи се небески свод и земља са рекама, језерима а млада маховинаста трава испуни земљу и расцвета свет.

Тако је настала земља и звезде са небеским сводом. Силно биље расу се по свету, али међу њима ниче чудна биљка. Стабљика јој беше, танана и шупља, а као беличаста магла ситни цветови скривали су се испод танких паукастих листова.

Првог дана од стварања божанска љубав јој даде нека чудна својства и моћи да ниче тамо где је нико не жели, на сувом и распрснутом камену. Једно својство сакри од света и злих очију а то је да је чувар људског срца и верности. Танке нити прожимаху благослов који носише на својим нежним вретенастим гранчицама и поче се биљка скривати од људи.

И зато кад је са тешком муком сретнеш, благослов ћеш њен добити и вечном љубављу се оденути.

Ивана Лекић

ЛОВ

Ловим дан, без питања и одговора, без присуства беса и страха, без лома и шавова, без лутања и проналажења.

Ловим...

Нови дан за себе!

САМ ТЕ ЈЕ БОГ ПОСЛАО

Пустио сам поруку по договору који смо имали већ годинама баш док сам пролазио Даниловград; само једну реч: *Даниловград*.

Синоћ сам јој јавио да ћу око поднева кренути из Београда и да ћу у Будви бити таман на заласку Сунца. Возио сам као суманут. Улетео сам у кућу, упалио светла и укључио бојлер када је ушла на штиклама сва мирисна и чиста носећи пашту са шампима. Задигао сам јој сукњу и свукао гаћице. Грицкао сам је и на махове овлаш лизао по средини док су ми бутине миловале уши које су слушале како уздише, стење, цвили. Завриштала је, а керови у комшилуку залајали су истовремено. Упловио сам унутра држећи њене ноге високо изнад огледала у којем су блистала два тела. Свршавали смо урлајући, а пси су и даље завијали. Дохватио сам јело, затим вино. Рекла је, идем се ја мало поиграти са *пријатељем*, ако си се одморио? Играј се, само се играј што дуже. Прогутала је све, а онда ми је масирала болне табане. Сам те је бог послао, промумлао сам тонући у сан.

И тебе, чуо сам, а можда и нисам.

ТУЖНЕ СУДБИНЕ

Схватио је да је живот обичан смрад када се у позобану пшеницу умешао говноваљ. Тада му кроз главу пролете мисао како није нимало лако бити управитељ кокошјег харема, мушкарац који има права на највећа зрна, главни јунак коме ће у част виђених гостију једног дана заврнути шију. Уистину је тешко бити певац – закукурака у знак протеста и своје тужне судбине.

ЛАКО ЈЕ МЕНИ

– Мајка, пази шта је у вестима: „Младић са осам доктората добио мождани удар.“

– Дабоме, млађи од тебе, а погледај само колико диплома има. Рекох ти да учиш на време.

– Мајка, знаш власника оног великог ресторана у центру? Данас га упуцали на паркингу.

– Јесте, он има ресторан и ко зна колико му коштају она кола. Могао си и ти да покренеш неки посао, него седиш овде са мном.

– Мајка, сећаш се мог друга из средње што је недавно добио треће дете? Обесио се.

– Ето, исто сте годиште, а ти се још ниси ни оженио.

– Мајка, знаш ону стару комшинку преко пута? Сместили је њени у дом и одселили се у Канаду.

– Па и не чуди ме. Каква је била, добро је да су оволико издржали. Не трпе сви као ја.

КАТАКЛИЗМА

У аутобусу се говорило о све чешћим нападима вукова, о мраку који рано пада. Зачуђено сам слушао. Гледао сам кроз прозоре као у страну планету. Како се испоставило да нисам понео новац, избацили су ме напоље, што на мене није оставило никакав утисак. Постао сам веома забораван и то је све. Стајао сам поред пута и размишљао да ли да продужим пешице. А онда су дошли вукови. Када су почели да нападају, пробудио сам се из сна који је трајао веома дуго. Продавачица из киоска поред самог пута ме је звала. Све време се осврћући, улетео сам у продавницу и затворио врата. У међувремену је и мрак почео да пада. Продавачица је петролејком осветлила своје лице. „Имали сте среће“, рекла је необичним гласом. Захвалио сам јој се и рекао да из неког разлога, морам да одем до суседног града што пре. „Сада су отишли, али опасно је, нарочито сада, по мраку.“ И поред упозорења, изашао сам напоље. Дуго сам корачао. Када сам ушао у суседни град, већ је било свануло. Свуда су се могле видети оронеле зграде, које као да су биле старе миленијумима. Нигде није било људи. У хотелу су врата на собама била насликана. Ово је свакако био крај, непознати крај свега. На улицама је владао ветар, а врране су кружиле свуда.

СТАРИЦА И ПАС

Прво излази он. Бео, са раскошним репом, дугом, белом длаком, уздигнуте главе. Потом, старица седих власи, повијених леђа, поглед уперен у небо, штапом склони у страну опали лист и немарно бачен папирѝ. Пас је већ стигао до угла, чека. Она споро пристиже, минути су потребни за сваки педаљ који пређе. Настављају свој круг заједно. Изложени погледима, свим врстама непогода. А, људи се свашта гласно и у себи питају. Шта ће јој оволики пас, када себе не може да пази? Мора ли по јари излазити? Где су деца да помогну? Одговоре за себе немају, туђе животе и призоре које само окрзну погледом одмотавају, премећу, слажу.

А, бака и њено куче не покушавају да измакну. Ту су. Сваки дан. Склопљени својом приврженошћу. Невелика улица, неколико кућа, рачвање неколико улица доле ниже. Око њих је много тога оголело, отпало, потамнело. Па, ипак никада се нису одвојили. Препустили да их други воде. Опхрвани које чиме, отежалих корака од година, њих двоје су једино што опстаје у крају. Држе корак једно другом. Она без њега не би имала ослонца, он сам залутао би.

ЛЕБДЕЋА ДРИНА

Дјед је сваког лета само једном ишао на пливање у Дрини. Имао је своје место на обали где је обављао тај ритуал. То је било близу букова испод наших кућа. Улазио је брзо у реку, запливао према дубини, окренуо се у правцу брзог тока, вода га је носила још неких десетак метара. Направио би заокрет и запливао на обалу. Чим је изашао из дубине преко главе, корацима би преко клизавог камења изашао из реке. Не би никада седео на сунцу, мало би се отресао и кренуо кући.

Купао се у Дрини готово цео двадесети век. Војске су пролазиле и раскомадале земљопис. Дринско камење на обали је исто, непромењиво, грубо, сече кожу.

ПАМЕТНЕ МАШИНЕ

Купила сам две банане и, пошто сам их измерила и залепила на кесу етикету са ценом, региструјем да коштају 35 динара. Припремам новац и стајем на касу продавнице једног од водећих трговинских ланаца у региону, где иначе често купујем. Касирка читава цену и каже: „Четрдесет два динара.“ Зачуђена, питам: „Како, кад овде пише 35?“ „Онда ћу да вам наплатим толико“, одговара спремно она, не збуњујући се. Шта више, потпуно се унела ситуацију, па се још ишчуђава: „Зашто ли је прочитано 42?“ Све нешто мислим да је електронска каса претпоставила да не видим добро, да нисам гледала колико кошта или да ми цена уопште није битна. Само не знам како то зна?! „Шта ћеш, изгледаш тако. Уосталом, технологија напредује на дневном нивоу“, рекао би мој друг који се бави статистиком у психологији. Напредне касе прате реалан живот. А он је пун изненађења!

СВЕТЛОСНА БАЈКА

Спава ми се. Дубина сна почиње да ме греје. Тетурам до капије. Купујем белу кошуљу са карнерима! Из појаса вадим дукат, велики као Месец.

– Пастиру! Иди код Пастирице! Одмах! – добацује ми Циганка.

– Зашто? Не разумем!

– Када откријеш одакле долази љубав, научићеш језик своје душе!

Јашући на коњу, за неколико тренутака стижем. Пастирица је сањала да долазимо, па је устала.

– Одакле ти кошуља?

– Купио сам је од Циганке, за срећу – шапнуо сам.

Пружила је руку да дотакне карнере. Када је прошла кроз моје срце, неколико провидних ружа је пало на земљу.

– Зашто су руже провидне? – питала је.

– Нежност раствара боје! Хајдемо на постељу! У њој су облаци! – одговорио сам.

Спустили смо се у лавиринте ума. Руже су испале. Сунце је бљештало. Гледали смо! Јер љубав настаје од светлости. И нестаје у рају.

Данко Марин

СМРТ РЕЦИНАЛДА ЈОВАНОВИЋА

„Бум и бууумМММмм“ – кумулативна граната испаљена из тенка погодила је други тенк усмртивши посаду. Командир погођеног тенка изабрао је неодговарајући реактивни оклоп. Погинуо је и он, Рециналд Јовановић био је виртуелно мртав.

Тешко погођен и у реалности устао је од компа и отишао да попије лекове за срце. Подофицир најмоћније армије света убијен је од неког клинца који сигурно неће војску служити.

Дрхтавом руком Рециналд је попио таблете. После ће оне против болештина навучених током глобалних интервенција. Није ратовао у земљи чудних имена одакле је дошао његов отац Благога. Далеки рођаци су добри војници, мало примитивни, али знају све нијансе ратовања: кумулативни ратници! Ух, сад лек за бубреге, затим против реуме...

Реч „кумулативан“ – нагомилан, збијен га заиста уби, попио је све таблете за све болести – изгубио све битке и рат.

Ангелина Марковић-Влајковић

ДУША

Прво дете лепо, здраво. Срећни родитељи.
Име Душанка, звали су је Душа.

Одрасла. Изневерила очекивања. Више је нису
познавали.

Душа је изгубила њих а они су изгубили душу.

Завртеће се поново круг и сви ће добити оно
што треба да добију у животу – и душа човека и чо-
век душу.

ПРАЗНОВАЊЕ МИСЛИ И ДОБРО И ЛОШЕ ПОЧИСТИ

Проток времена и след догађаја одвијао се стихијски. Не подижући главу од обавеза, датуми су се смењивали. И оно што је искакало није било за понављање и памћење, пре за заборављање. Глава на раменима морала се трпети и кад је задавала главобољу. Радости – тек пар капи и мору.

Прелази годишњих доба дешавали су се неприметно. Ниси могао између њих јасну границу да поставиш. Претапало се и сливало из једног у друго. Да календар не покаже, било би недоумица. И колико је таквих година у низу једног човека? Колико стварности за заборав? Вољни сте да отворите дискусију док другима мисли празнују? Цртица до цртице, рупа једне до рупе друге кртице.

Поглед кроз двоглед, просејавање кроз сито, фракције, визуелни одабир, мирис превлађује... Постизање већег видног угла – запржена чорба. На близу, или на далеко, све је смислио неко бистар, радећи к'о мрав. Ко има воље, вредан је и без школе.

КОНФУЗИЈА

Био је суботонедељни дан а можда и исто таква ноћ. Тја, ко би га знао. Спавала нисам а, искрено речено, ни будна нисам била. Сан ли је, јава ли је, испречи се и избечи – морска или речна свезналица из редова радозналих сазнајаца, гледала ме радознано, знајући или не знајући са ким има посла или можда не желећи да ишта има.

Ваљда је то тако код оних који се питају, или их питају, питају свакога, чују од многих, сазнају од свих (питајући се да ли имају себе) онолико колико им сва знања дозвољавају (па наравно, толика знања обично не дозвољавају), сазнање о томе ко им прилази у времену између, међустолетном и међувременском просторовремену (полако, нисам више сигурна да ли постоје само две одреднице живота), особа (да ли је особа или је људолико створење или животињски привид) или је мушколико створење или женсколики аморфни привид. Чује се некакав немушти звукослов...

СВАРОГОВА ВИЛА

Моћна, неустрашива.

Она је ненадмашна и невероватно лепа.

Ратница која је пошла у потрагу за Животом.

Није знала шта ли је то уопште и значило. Живот, те је пошла у потрагу да га тражи и пронађе.

На свом путу је наилазила на разнолике Дивове који су јој објаснили да се Свемир састоји од разних елемената, честица ћелија и групних молекула.

Није схватала науку, само оно што је видела, те је пошла даље.

Налетела је потом на оне који говоре да су створили Дивове, те на оне који сматрају да су потомци оних Првих који су постојали.

Није она ништа увиђала.

Не зато што није имала памети већ јој је све било напросто несхватљиво.

Тражила је некога ко ће јој моћи помније објаснити.

Шта је то Живот и може ли га пронаћи?

Да ли га може и она имати? Или је Живот предодређен само за оне изабране?

Ако јесте, зашто се уопште и родила?

Силна у својој немоћи што не може наћи свој одговор...

Упутила се, Равана, тамо негде много даље где је Сунце заспало, Месец вири, а звезде су кренуле да

се помичу ка другим планетама, галаксијама, нај-
мрачнијим путевима Млечнога и из најтамнијих чу-
деса да провирују ка другим Сунцима и разнора-
зним Месецима и разноврсним звезданим јатима.

Коначно је надошла до једнога човека који јој је
објаснио суштину, језгро Живота.

Шта је Живот?

Погледала је иза себе, угледавши истину на ко-
ју ју је упутио. То је Сварог! Живот, живи да постоји
у њој. Срећа небеска.

ЈЕСТИМИР

Нема више ни Брда ни Долине. Вода, и само вода. Он, који је обожавао да седи крај реке, да се диви таласима, сад често повраћа. Ана од њега боље подноси путовање. Јестимиров мир нагриза слика од прекјуче: он се очима и срцем опрашта од свог завичаја. За време тог опраштања беше схватио да су Брдо и Долина, једна нераскидива целина, да је та целина његов завичај. Нажалост, људи к'о људи, као да им је само до подела стало. Да би скренуо ток таквих мисли, које су га страшно онерасположавале, Јестимир је почео да размишља о морнарима, а који су за време сва четири годишња доба били на отвореном, на сву ону неизвесност која их је пратила. Ако их је молитва чувала, размишљао је док се Ана молила, онда је реч најстарија. Ако је реч најстарија, зашто онда сви људи не говоре истим језиком о покртању, опстанку, рађању или умирању. На броду је било много људи, а мало је њих говорило истим језиком.

Јестимир такође беше схватио да је рано почео да једе свој мир, нешто својом, више туђом вољом, да га тек очекују нова искушења. И да му се немир завлачи у све поре дуже.

РАДОШ

„Пао је Радош!”

„Како пао? Где је пао? Јел се много повредио? Да ли је примљен у болницу?”

„Ама човече, пао је... Готово је. О, хвала Богу, нећемо га више гледати ни слушати!”

„Шта то говориш? Како ти није жао? Толико тога нам је учинио.”

„То си у праву. Јесте нам свашта учинио. Зато ми и није жао.”

„Ја тебе ништа не разумем. Нисам знао да си тако безосећајан. А могао сам руку да дам за тебе.”

„А кад сам ја прошле године изгубио посао, јел њему било жао? Па кад су ме одбили за социјалну помоћ због плаца од тридесет ари који се води на мене? Сигурно није ни трепнуо!”

„Аууу... Откуд ти сад то? Какве то везе има са овим што је он пао?”

„Е да сам раније знао да га толико волиш, другачије би ја са тобом!”

(Из друге собе чује се глас са телевизора: „Последњи европски диктатор РАДОШ ВУКОТИЋ, изгубио је парламентарне изборе и дошао је крај његове вишедеценијске владавине. На улицама народ слави уз повике:

'ПАО ЈЕ РАДОШ, ЖИВЕЛА СЛОБОДА!' Наш
извештач...“)

„Е видиш ти то... А ја мислио причаш за нашег
оца...”

СУНЧАНИ НОМАДИ

Неки набрекли моторцикл брекће у празно. Ваздух испуњава ехо, ехо неких градских маргина, у успуту. Овештала свакодневица насрће на имагинацију бекства од обавезног. Усплахирени врисак одеће оборене ничице. Млака бистрина. Гдекуда, испод, прогледава, као замонашен, белутак. Тело се распиње у покрету, чини се свемогућим сваки мишићни титрај. Топли земаљски сапутник остаје недовољно упоран да све скроз на скроз обљуби, смишљено чувајући стрпљење да по цео дан растура голотињу изван њених оквира. На фротури у неком рустичном дезену, трагови песка као нанос, у маленим гомилицама, скупљајући се по ободу пресицају се као топло гребуцкање. Свучена обличја до своје темељне природности, безбрижност скоро прешла у разузданост, па се откачила. Суноврат сунчеве путање најављује, скоро телеграфски, смак безбојним изданцима метрополских смогова. Копно које нема куда, разлило се у ширину остајући сучелице са водом у додиру, као нежна свезналица, помало лакрдијашки настројена. Мокра набрекlost ситног шљунка са пешчаним претакањем, сторија о слагању честица у мозаик природног дезена, у тој гомили остаје само обичан, једва препознатљив самотворац. Мајка му камен а отац слани несташко што је поде-

рао ђонове лижући обалу, ветар му кумовао, па га ту негде и заборавио, занет својом пролазношћу.

А на фротуру кресну искра понеку варницу, када се тело помери или окрене, заталасано сопственим билом. Брадавице додирују разуђеност кумулираног сунчевог миловања, врелина их буди. Иза остају далеки водоскоци дана са својом једнообразном спознајом свакодневне покривености. Слободне птице златних крила. Презрени текстил и у микро размери тек ради обавезне етикеције снисходљиве људске зависти да не завирује тако олако између бутина. Ко би Диора или неког таквог сличног саплеменика преобукао, мада нико не зна када су то светски модни оци прогласили и сопствену кожу модом. Изгледа да су још пагани користили тетоважу уместо крпица. А поглед је тако и тако безобразник коме је све на свету дозвољено.

Шарени језички карусел у мешавини пути. Меридијани се ван сваке законитости додирују синхронно, мешајући се у еху далеких поднебља у сасвим домаћем колажу сунчаних номада што повучени сви једном истом страшћу преливају тонове своје коже по том песку. Топле боје лета.

Дејан Миленковић

TAKE ME TO THE RIVER

Понекад осетим да сам жив. Јутром. Поред реке. Док корачам са свитањем за леђима – као лучоноша. Помислим... могу ја то... поверујем чак. Онда ме зора претекне, оде. Преобуче се у дан. А ја, затечен збивањем, пустим низ ток, папирне бродове својих заблуда.

ТРЧАЊЕ

Замишљен, опхрван бригама, са ко зна којом цигаретом по реду јутрос на уснама, корача улицом. Људе који крај њега пролазе, понеко се и јави, не примећује.

— Здраво, друже! Не сећам се кад смо се последњи пут видели. Како си?

Збуњено пружа руку и покушава се сетити имена особе пред собом.

— Добро сам. Средио сам живот, па сад, ево, трчим.

СУНЧАНИ САТ СИРМИЈУМА

Обелиск у лапидаријуму, показује ли време римско или садашње? Атлас држи на својим плећима сунчани сат и мери нам време, дане, године. Необична представа, рекли би историчари. Коме ће Атлас да допусти да мало придржи небески свод уместо њега, сад, нико не зна јер прошло је време хероја. Данас Ливијино лице, смеје се поред статуе Сунчаног сата на Фејсбуку, била је у посети Сремској Митровици. У близини су надгробни споменици и жртвеник Јупитеру, али и келтски чамац којим се некад пловило по Сави. Насукан у музеју, пропада, нико више не лови рибу, у реци је ионако слабо има. На клупи, у лапидаријуму, одмора се од пловидбе по прошлости дете и слика прстом по мобилном телефону. Отвара виртуелну туру посете музеју. Стара фотографија у избледелом албуму, поред Атласа лице археолога којег више нема, њему је време одбројано.

ПЕТА СТРАНА СВЕТА

Љубав његова је неизмерна, добро зна. На даљину осећа. Успомене оживеле. Два пута двадесет четири, пута двадесет седам! Хиљаду двеста деведесет шест шипки на мосту дивне реке крај које је сањала, читала, њега погледала. Сваке вечери је и крај радње кројача прошетала знајући да је ту, иако није гледала. Знао је то и он, осећала је то душом свом. Шетња је радовала, мислима га миловала.

Али, отишла је једнога дана. Пољупце је на мосту за њега оставила. И кораке. И сећања, реци што се у реку њеног рођења прелила и заједно у Црно море утопила. Понела је његов поглед. Он је сачувао успомене. Животни путеви се вртели, кругови понекад додиривали а они се мимоилазили. Божји планови су тајна над тајнама, они срећни што сећање умрло није. Када су обавили сва овоземаљска послушања, у сновима су почели да се траже. Он у венчаном оделу, она сва у белом, креће путем, пре зоре никако да стигне.

Дани се нижу као гладне године. Снови се откривају, кад им дође време. Шта би било, да је било, питају се непрестано. Чекајући нови сусрет, загледа ни у висине, искачу са ограде пољупци само.

РУЖА, ПИШТОЉ И ОТРОВ

Сећам се једне девојке која је писала дневник свог живота, подсетник њеног љубавног слома и финансијског страдања, укаљаног угледа и обешчашћеног поштења. Чувала је увенулу ружу коју је одавно од неког добила, од неког кога је много волела. Фарбала је латице да изгледају као што је она некад била, лепа и пожељна. Патила је за некадашњим животом и жал за њим, није могла сакрити. Тражила га је. Све љубави је отерала, носећи са собом пиштољ за њега, а отров за њу... Више је нисам видео.

И НЕМА ТЕ!

— Дај, спусти шаке! Не волим да ти видим сузе, а и не доличи старцу... и то тако да га гледа свет.

— А ти не би? Да ти после пуног радног стажа и још четири месеца вишка, без иједног дана боловања. Кад дигнеш кућу за себе и за оба детета, од копања темеља до дизања барјака на димњаку, све овим шакама. Кад први пут у животу седнеш на клупу у парку и уместо да држиш у рукама тапију за сигурну срећу до краја живота... ти гужваш докторски налаз... да ти је остало још само... Боље да те једноставно нема?

— И зато плачеш! Па сам си говорио да мора човека нешто да задеси иначе би живео и превише. А можда су се доктори преварили, ти си тек сада почео да идеш код њих.

— Ма није то. Ма не бих ја ни због доктора ни због себе... Расплака ме најмлађи унук. Каже: „Деко, немој да си тужан. Ако нешто лоше наиђе, стисни јако шаке на очи и онда ништа страшно не може да дође до тебе! Нема те“.

КОНКУРАШЕЊЕ

Некада је особа због које је расписан јавни конкурс спремала одговоре на унапред добијена питања и задатке. Временом, комисија је „особеној особи“ давала и одговоре. Потом су људи „оштрог ока“ у комисијама увидели да кандидату, поред одговора, треба доделити и колегијалног ментора, да те одговоре са њим проради...

У најновије време кандидат неће ни да погледа унапред добијена питања и одговоре. То је тај цивилизацијски напредак. Ка рационалности. Зашто би се човек спремао за нешто што је унапред решено у његову корист!? Решено на толико високом нивоу да то више нико, па ни конкурсна процедура, не може да угрози!

А шта да раде чланови конкурсне комисије? Зна се: рационалност им налаже да (брзо) прогутају жабу; односно жапца, родно равноправно!

Е, да: и да кандидату обришу гузу! Није тешко, јер је он нужду обавио у пелене.

Гигатрендови развоја!?!

ОТВОРЕНИХ ОЧИЈУ

Ушуња се искра сећања тихо и нечујно у снове. Оживи боје које су временом избледеле и врати мирисе заборавом изветреле. Неретко они који су остали за нама сврате у снове. Говоре о чему се на јави ћути јер разлога за ћутњу увек више. Речима их је тешко победити. То може само искрена и чиста душа.

Када сањамо, стварност нас заборави. Деси се каткад да нас море вијају безизлазом, кажњава нас нечиста савест до бескраја. Усни се некад и лепота која нам је срце у само нама знаном трену зачарала. Да ли је можда живот сан у коме сањар чезне да буде пробуђен. Је ли стварно оно када почне дан из почетка? Јесмо ли заиста будни? Отвори очи!

ЈЕСЕН

Душо моја, ево је поново! Златна, кишом уми-
вена, по златном ћилиму ходи... Мирише по жути-
м дуњама, по грожђу бијелом и црном... По касним
ружама процвалим у махалским ћулистанима... По
делицијама сватовским које се ове јесени сваке субо-
те и недеље с весељем праве.

Јесен у наш заједнички живот долази педесет и
трећи пут. Волим јесен... Она нас је спојила. Сјећаш
ли се кад си ми први пут донио дуњу? Она округла,
мекана... Жута к'о рушпа, а мирисна к'о њедра дје-
војачка. Донио је, а онда узео ми из руке и загризао,
па ми поново вратио говорећи:

– Ево, сад ће ти бити лакше да једеш!

Јели смо је скупа... Један гриз ја, па један гриз
ти... Сок ми се саљевао низ браду, а ти си к'о снијег
бијелом марамицом купио радост с мојих усана. Ду-
го послије тога си ми по дуњама мирисао... И сада,
кад се тога сјетим, ти испуниш собу мирисом тих
златних плодова или црног миомирисног грожђа.

Опет је јесен, душо... Како рекох – педесет и
трећа у нашем заједничком животу. Све ове године
дуње сам претварала у слатко, грожђе, у сокове...
Унијела у наше животе: паприке, ајваре, туршије...
Мијешали се мириси... Наша кућа замирисала до-
мом.

Хранили се, сладили, испраћали јесен по јесен, али никад нисмо заборавили оно кад си ми донио дуњу и први је загризао да ми буде лакше јести, а онда, заједнички: гриз, па пољубац ти, па гриз и пољубац ја...

Ееее, мој „ћедо“! Ево, опет стигла јесен, а ти ме ни још на дуње миришеш.

Драган Недимовић

САН О СЛОНОВИМА

Не верујем много у снове, али, познаваоци кажу да када сањаш говна, то значи да ће бити пара.

У каквој сам ситуацији, мислим да би ми добро дошао сан у коме би главна ствар била огромно слоновско говно. Онда ми само остаје да сачекам да се сан оствари.

Узгред, а шта мислите о сну у коме цело крдо слонова сере?

И још нешто пре краја. Ево доказа колико смо, бре, проклет народ. Мало ми је један слон.

ТЕОРИЈА ЗАВЕРЕ

Свратила је моја сестра. Седели смо у стану. Попили кафу, а затим кренули са децом у шетњу до Ташмајдана. Дан је леп, почетак лета. Деца се играју на игралишту. Има разних људи. Угледах колегиницу са факултета. На игралишту су и њена деца. Махнух јој. Приђе нам. Поздрависмо се и поче прича. Пандемија корона вируса је у току. Благо затишје. Очекује се јесењи талас. То је главна тема. Она обожава доктора Несторовића. „Тако ме смирује кад прича“, рече. „Шармантан је, слажем се, али мало претерује“, одговорио сам. „Додуше и ја мислим да је то са вирусом сумњиво. Нисам баш од оних што све верује званичној науци и медијима. Треба бити критичан према свему, али ако неко верује да је Тесла послао брод у будућност и да је земљотрес у Хрватској изазвала нека невидљива моћна рука, онда је то опасно“, наставих са причом. „Ја верујем да се земљотрес у Загребу није случајно десио“, рече колегиница.

Радојка Никић Милиновић

ТРАГОВИ НОВЕМБАРСКИХ КИША

Кад некако све утихне у сан, мисли се пробуде. Молитвене тишине јасније су и ближе. У сусрет Ђурђицу засветле праменови свећа. Разгори се сми-сао буђења новембарских шапутања. И капље као реч што пада низ време тиха молитвена суза. Разливаена кишна кап светлећа и брижна. И тиња пламен свеће неугасивим ћутањима.

НАУЧНО ГЛЕДАНО

Чињеница да ђаво има копита сигурно нешто значи: мора бити да их и користи за оно за шта су створена. Дакле – за трчање? То би било занимљиво видети.

Или је то само да покаже да је у сродству с ди-вокозама, и као и оне способан да се попне до најви-ших врхова, иако сличан злом пастиру. Нема крила, ипак, па не може даље у висине, али му реп, изгле-да, омогућује да зарони у дубине људске душе, да осети топлину, као пас. Сам је хладан. Типатник. Ро-гати.

Кад облак седне на кућу (*ако то и видите а не са-мо прочитате негде*), кад се зарумене прве трешње, кад схватите да данас не умиремо. Ту је...

ОБРИСАНА

Моја шоља је нестала са беле балконске ограде на којој се срећно башкарила годину, две. Није слоњена, није поклоњена. Нестала је без објашњења.

„Мистерија нестале шоље за кафу“, написала би тета Агата.

„Све напуштене шоље су тужне“, запевао би чика Ђоле.

Али су и они нестали са беле балконске ограде. Баш као и онај црвени славски столњак који твоја мама толико воли и олупано месингано звонце које заправо никада није ни добило прилику да се поноси својим местом на балкону.

Баш као што сам нестала и ја.

Надам се да она вреди нашег места на сметлишту твојих успомена.

ИЛИЈА И КЊИГА

Георгије је био близак пријатељ проте Илије. Једнога дана Илија му је рекао: „Оно што није записано у књигама, као да се није ни догодило јер нигде о томе трага нема, него напиши књигу о страдању овог српског народа у 2. светском рату.“

Георгије се прихватио посла и написао књигу. Молио је издаваче да објаве, али одговора није било. Молио је богате људе да буду мецене, али наишао је само на ћутање.

Написао је још књига, онда изгубио сваку наду и дигао руке од свега. Прота Илија није одустајао – он се обраћао бројним познаницима они му обећавали да ће помоћи, али конкретне помоћи није било.

Георгије је телефонирао Илији да чује првенствено како је, али њему је књига била најпреча и он је причао како је изгудио неке зато што нису помогли. Који дан после попадија Мара је јавила „Илија је умро“. Књига није објављена.

ПРИЧА

У парку, у прошари хлада крошње платана, уживао сам кад би ми сунце помиловало лице. Замотао сам цигарету и лијено одувао неколико облачића дима.

„Имате ли ватре, да ли је слободно?“ прекиде мој ритуал пријатан женски глас. Тридесет и кусур година, више симпатична него лијепа, ведро, на смијаног лица. Сјела је на клупу. Креснух упаљач, рука ми начас затрепери.

„Леп дан“, рече, а погледом је шарала по парку.

„Да, заиста лијеп. Ви нисте одавде? Мислим на говор, екавицу.“

„Из Шапца сам, дошла сам код тетке, да је обиђем, али и да покушам договорити изложбу. Знате, бавим се графиком.“

„Баш занимљиво. А, и моја мама је била из Шапца, тамо ми је доста родбине. Волио бих да остварите намјеру, везано за вашу изложбу. Дозволите ми да вас позовем на пиће, ту у Стакленцу је дивно“, одважих се.

„А, да ли сте можда и ви уметник?“

„У ствари, помало пишем, углавном крими приче. Али ме нешто неће инспирација, сутра бих требао причу послати у редакцију, али немам причу!“

„Можда ипак буде нешто, у задњи час. У реду, пристајем на ваш позив, али под једним условом, да се престанемо персирати.“

Дуго смо сједили у башти Стакленца и уживали у жубору воде фонтане. Отворила ми се. Марина, тако се зове. Иза себе има пропали брак, бившег мужа наркомана и троипогодишњу кћеркицу Машу. Маша је, како сама каже, њен највећи успјех, њена умјетност. Наговорих је да одемо на бањалучке ђевапе. Затим смо шетали тврђавом Кастел. Спустила се ноћ, а и ми до ријеке и гледали смо мјесечину на површини брзог, леденог Врбаса.

„Касно је, морам тетке, она је у Буцаку.“

„Ја ћу те одбацити колима“, рекох. Успио сам је убиједити. Довезли смо се за двадесетак минута у насеље њене тетке, у неки сокак преко пута касарне. Рекла ми је да не идем даље, због тетке и комшија, јавиће ми се, има мој број. Изашли смо из кола. Пришла ми је, чврсто ме загрлила, страсно пољубила и одјурила у мрак. Имао сам утисак да лебдим. Сјео сам у кола и кренуо назад. Који минут касније, саобраћајци су ме зауставили:

„Добро вече, рутинска контрола саобраћаја, возачку и саобраћајну, молим.“

Маших се за унутрашњи џеп јакне. Али, новчаника није било! До малоприје је био ту, осјећао сам га. Остадох без новца и свих докумената!

„Немам“, рекох.

„Шта немате?“

„Ништа, немам ништа.. Једино имам...“

„Шта имате?“

„Имам... коначно имам. Причу!“

Јован Јона Павловић

КОМПЛИКОВАНО УПУТСТВО ЗА ПИСАЊЕ ЈЕДНОСТАВНЕ ПРИЧЕ

Једноставна прича једноставно се пише, ако писац живи једноставно. Али није једноставно живети једноставно.

Писац који нема других амбиција, осим жеље да напише добру причу још увек не живи довољно једноставно.

Тек кад се ослободиш компликованог себе, препреденог себе, оног себе који се нада, очекује, прижељкује, кује планове, непрестано изнова плете завере, преваре, обмане, обмањујући себе како би обмануо друге – тек кад ослободиш заробљеног себе, постајеш слободан за једноставан живот.

Али није једноставно напустити компликованог себе, јер оно што заправо желиш јесте да га превариш, а вараш се ако мислиш да је једноставно преварити мајстора преваре. Тако само постајеш још већи преварант: лукавији, препреденији, префињенији, неупоредиво удаљенији од једноставног себе.

Жеља да будеш једноставан постаје само још једна од жеља вечито незадовољног компликованог себе.

Не окрећи се, не слушај га, остави га, заборави да је икада постојао било ко осим једноставног пи-

сца који нема никаквих амбиција, па ни жељу да напише једноставну причу.

Ма колико компликовано деловало, то је најједноставнији начин да се напише једноставна прича.

ЧУДА

Крокодил појео човека. У ствари, човек је изашао из крокодила, жив и здрав. Нису више људи плен звери, нити звери плен људи. Једнаки су.

Чудо се догодило са човеком у Амазонији. Додуше, то је могао да буде и зоолошки врт у Београду. Главно је да је човек изашао из крокодила. Како се крокодил осећао? Можда му је, халапљивцу, био велики залагај.

Мачка пала са трећег спрата и дочекала се на ноге. Није изгубила ниједан живот. Само онако фркнула је два три пута, док је власница трчала да је спасе. Ништа јој није било. Лепо је села на бетон и фрктала.

Једног дана у зоолошком врту догодила се трагедија. Мајмун Џамбо је појео банану с кором. Чувар је био очајан. Покушао је да му објасни да треба да поврати кору од банане, али Џамбо је само колутао очима. Онда се чувар сетио да позове лекара. Лекар је дотрчао и казао: „То је лако, отворићу му стомак, да извадим кору од банане“. И тако је Џамбо преживео операцију, а кора од банане је била у лекаревим рукама.

Шта бисте хтели још!?

ДИРЕКТОР

Свакако сам ангажовањем заслужио неки положај у граду. Нико није умео да оплете по непријатељима и издајницима тако сочно и убедљиво. Средио сам и оног жутокљунца Павла који је претио самом главном поверенику наше странке. И очекивана награда – директорско место. Велики, раскошни кабинет, намештај од пуног дрвета, неколико телефона на столу, на располагању аутомобил и картица. Згодна секретарица, приде. Немам појма чиме се фирма бави. Разни досадни и бескорисни састанци о нечему, неки ликови покушавају нешто да ми објасне, потурају папире на потпис. Просто, не занимају ме. Ни састанци, ни људи. Јер, главни сам ја – директор.

Сваки разговор престаје где год да се појавим, погледи мени упућени су пуни наде, важно је бити са мном у друштву, моја реч је последња, једноставно, ја сам као бог, или и више од тога.

Из неког разлога све што је лепо кратко траје. Ти досадни људи који су ме раније опседали, престали су то да чине. Телефони више нису звонили, а картица блокирана. Следећег дана је дошао повереник лично, и неки лик у тамно плавом оделу...

СРЕЋА

Убјеђује ме колега да учествујем у наградном конкурс за причу. Дуго већ пишеш, велике су ти шансе. Други купе награде, а ти се улијенио.

Ипак сам се мало одвикао од писања. Чешће потписујем него пишем. Ионако нико ништа не чита. И те награде, зна се ко их добија. А опет, не може се добити, ако се не учествује. Онај срећник добио стан на води шаљући фискалне рачуне. Комшија добио ауто, само је на полеђини рачуна попунио адресу. Његов рачун се као магнетом залијепио за руке босоноге старлете која срећу дијели.

Можда је неки поштен жири. Писање није проблем. Могу ја и боље, али тамо не сједе академици. Можда ће ме боље разумјети ако ја то својим ријечима. Вратило ми се самопоуздање.

Гледам на ТВ саопштавање резултата конкурса. Препознајем своју коверту у рукама водитеља. Чита моје име, град у коме живим. Јесте, то сам ја!

— Имали сте среће — саопштава водитељ. Ваљда зна да ја то гледам.

Ја, разочаран. Значи, батали писање. Нисам добио награду што добро пишем, него сам имао среће!

МОЖДА СПАВА

Месара, велика гужва. Људи пред празник узимају огромне количине меса. Усред те гужве чекам на ред да узмем свој комад са акције. Месарка једва постиже. Два помоћна радника износе нове комаде и у журби их без реда убацују у расхладне витрине. Помешани пилићи, ребарца, плећке... Ред се полако помера и стижем до средине витрине. Могу боље да осмотрим и да се пресаберем шта ми све треба док ми се поглед не сусретне са месаркиним. Тада ћу морати брзо да реагујем, да одмах знам шта хоћу.

На томили испред мене леже два укрштена папка а преко њих глава прасета. Мало, младо прасе. Изгледа као кућни љубимац који је прекрстио предње ноге и спустио у дремежу главу на њих. Очи су му склопљене, беле трепавице овлаш додирују образе. Гледам ружичасту њушку и схватам да је свеже. Да је јутрос још било живо.

Можда спава. Излазим из реда, да га не будим.

ЛАВИРИНТ

У потрази за, сад већ посве изгубљеним смислом, сијенке њихових настојања копале су све дубље и дубље кроз ровове Лавиринта. Отпор њихове индивидуалне пркоси заузимао је свакојака обличја.

Замишљени свијет који су махнито тражили, сада је становао само у њиховој души.

Прошлост, садашњост, будућност: све се стопило у један мах. Сопственог лавиринта ума био је то незадржив црни траг.

Препуштени искључиво себи, изгубљени у тим заптивеним ходницима времена... једини траг ка повратку биле су сивкасто-блиједе сијенке на зиду.

Аријадна им је добацила нит. Конопац утјехе је висио у зраку. Од њих је, ипак, остао само мит: прича којој се не удара по трагу.

ОПАСНИ ДЕМИНУТИВ

Татица је знао да његов синчић није нека нарочита паметница, па га је упутио на студије код рођака, готово рођачића. Одмах након што је синчић завршио студије код рођачића, татица му је нашао послић професорчића. Професорчић није стигао ни да постане професор, а указали су се идеални услови да постане директорчић. Татица је знао да директорчић мора да нађе женицу, неку пристojну – која уме да носи и сукњицу, и кецељицу! Татица и синчић су помогли женици да лаганица заврши студије на приватном факултету. Вероватно је био факултетић! Убрзо након тога татица је постао декица, а синчић – поносни татица. Сада више није имало смисла да директорчићева женица носи само кецељицу, па јој је мужић преко својих веза и везица нашао фини послић на коме ће носити сукњицу.

Они који су се смејали директорчићу, схватили су да је врагић однео шалицу (може српски, а може и хрватски) па су постали полтрончићи, с идејом да временом постану врло озбиљни полтрони. Сви они који нису веровали у њега постали су нераднички, аматерчићи, лоповчићи... Не знам да ли је утешно, али и они ће временом аванзовати...

МЛАЂИ БРАТ

Уз јутарњу кафу прелиставам дневне новине. Спорт, црна хроника, „познате личности“ лупају глупости. Опасни ликови воде суров рат за превласт својих империја. Свакога дана дешавају се убиства. Живот „великих“ увијек је живот на ивици. Криминалац, политичар, бизнисмен – увијек си на мети, изложен рефлекторима масе.

Сестра доноси кафу, рахатлокум и цијеђену лимуну. Бацила је поглед на новине. На трен се на њеном лицу појавила забринутост.

„Свакога дана само црне хронике, политичка надуравања и осмртнице“.

Склонила је новине са стола.

Погледала ме топло, на лице се полако вратио осмијех. Познајем тај брижни поглед пун љубави. Увијек је осјећала обавезу да брине о мени. О млађем брату. У очима се читало олакшање док је више за себе него за мене говорила.

„Баш сам сретна, што си ти нико и ништа“.

Привилегија је бити млађи брат.

Братимир Петровић

(О)СЕЋАЊА

Све више личим на оне јапанске туристе који иду светом са својим фотоапаратом и фотографишу све на шта наиђу а затим када се врате кући, онда то посматрају и уживају. Тако и ја у догађајима све мање уживам. Али зато када прођу и када их сећањем призовем у својој свести, као да их тек тада заправо доживим. Као да ми осећања касне, као оно кад тон не прати слику у филмовима. Тако да накнадно покушавам да спојим слику са речима. Да ли то има везе са старењем и да ли се то кашњење увећава, са годинама, седом косом и увелим лицем, увећава до тренутка када (о)сећање потпуно нестане?

СИВИ ЉУДИ

Док у сивилу града удишу ветрове издувних гасова, који тако упорно, уобичајено и незаустављиво дувају са свих страна, и сами постају сиви. Ти сиви људи беже од разних опасности на путу ка сигурности, коју ће им донети закони, лекови, доктори, сигурносне браве, чувари закона, неки моћни људи, чији глас одјекује, чувари слободе. Док верују да су заштићени од свих случајних или наметнутих опасности, реалних и нереалних, ти сиви људи на корак су од последњег даха, од коначног поздрава са природом, којој се губи траг у сивилу.

ФОТОНИ

Будим се мамурна. Чујем зрикавце и жагор туриста. Вучем се по апартману, кувам кафу, укључујем ТВ. Палим цигару, пуштам серијал о Космосу. Потребна ми је нова тема за размишљање. Тешко је ових дана бити у мојој глави.

„Фотон је основна честица светлости. Настаје брзином светлости док извире из атома или молекула. Не познаје другачију брзину. Сваки фотон, од настанка света до данас, има свог парњака. Могу бити удаљени милионима светлосних година један од другог, али њихова веза се не прекида“.

Одлазим на плажу. Љубазни Грк ме дочекује са осмехом. Доноси ми коктел који пијем сваког дана.

Улазим у воду, пливам краул свом снагом коју имам. Стајем код бове, окрећем се на леђа и плувам. Чујем своје убрзано дисање и лупање срца. Сунце је изнад моје главе. Да ли ти фотони, који сада прште по мени, имају свог парњака? Могу ли пренети поруку тамо негде, на други крај континента? Нисмо ли сви саздани од космичког материјала? Сузе почињу да куљају из мојих очију. Како је добро кад плачеш у мору.

Пливам до обале. Порука на дисплеју: „Осећам твоју енергију“.

ГОСТИ

Изненада се појавио Нико и зазвонио. Ништа је отворило врата и пустило га да уђе. Заједно су отишли у собу у којој је лежао човек што је уздахом желео да отера тишину. Поред њега је седела Усамљеност и посматрала га без речи. Нико и Ништа придруже се Усамљености. Сада су ћутећи њих троје седели поред постеље. А човек је и даље уздисао. Гледао је у таваницу, не приметивши да су у собу ушли нови посетиоци.

ОНО

Она иде низ пут лако, упркос тешкој торби која јој је у левој руци. Метрима ниже спазила је сенке деце и неко скакутање, гамизање насред пута. Одоздо долази сјајни бордо ауто и када га она виде, постаде свесна свега: кученце ка њој врцка, насрће, јури. Малени мрков, цветић, лепота, радовање. Стигао је до ње и качио се непрекидно оштрим ноктима по њеним ногама и сукњи. Узбуну се она: згазиће га! Сагиње се да га скине са ногу и одгура ка ивици друма, ка огради. „Не, не, не, не!“ говори не престајући, не окрећући се. Оно се качи на њене ноге, чим га она са њих скине. Оно се њој радује, пошло је ка њој. Шта јој се десило да јој је лева рука слободна и шака се непрекидно врти и зауставља мали бордо ауто, док уста понављају: „Не, не, не!“ Гледа само у њега и гура га, а чује, или види, да сјајни ауто стаје близу њих сасвим тихо, спокојно. Она није спокојна. Гура маленог: „Мама је тамо, мама је тамо“. Виде испред капијице, у дворишту, црно повеће куче. Не помера се. Само кратко залаја дубоким гласом. Сенке деце нестадоше. Мрков пристаде да стоји близу капијице и црног пса. Она чу уздах бордо аута и његов лаган одлазак. Крочила је низ пут без деце. Погледа и виде маленог да стоји како је остао: гледа у пса и у њу.

Њена ужасност је однела низ стрмину.

Невенка Д. Поповић

... РАТ ...

Расповијено болно дете...

Нема росе, ни талка милосрђа...

... Рат ...

ПРЕД ИЗОБИЉЕМ

Један трговац, дошавши у животну доб када се своде рачуни, сигурним гласом успешног човека објаснио ми је начин на који је бирао пословне партнере.

Проверавао их је стављајући их пред изобиље.

Одмах је отписивао за даљњу сарадњу оне, који почну да облећу око црвеног и црног, слатког и сланог, тамног и светлог, распомамљене да додирну све а заправо не пробају ништа. Од њих је могао очекивати само слабости, које би једна за другом испливале, да би на крају оголиле човека сасвим немоћног и савладаног.

Узимао је за озбиљно људе који би исказали поштовање изобиљу, али које заносне боје или количине нису скретале од суштине. Брзо би се усредсредили на једну или две ствари и њима посветили сву пажњу. Такве је проценио као поуздане и упорне, јер добро знају шта желе и тешко се могу скренути са правца који их води ка остварењу циља.

ЛЕТО

Ово лето мирише на испуцалу земљу. Неко покушава да ме држи као лутку на концу. Осећам се као неко ко је ухваћен у некој сулудој причи. Сваки сунчани дан уграбим у трагању за лепим пределима. Волим када се изненада појави неки лептир и затрепери иза неког грма. Играм се с њим све док ми не умакне. Понекад дохватим неког за крило а затим га пустим као балон. Познајем све ливаде где има доста пољског цвећа. Ту данима боравим сасвим сама и гледам како лептир склапа и шири крила. Дешава се да ме лептир окрзне по лицу док ја уживам у његовом лету и лепим бојама. Та игра ме враћа у детињство које је прохујало као ветар. Овога лета ме буди светлост на прозору и устајем у саму зору. Стално понављам: како је леп дан данас! Радујем се... Човек не сме да дозволи да га победи тупавост. Ако покушам да се ослободим свега, ништа ме неће спасити. Све се одвија на једној танкој линији живота. Не дајем да ме ишта збуњује.

Нисам gluva за преображај. Не дозвољавам да неко може да трује моје дане. Потребна ми је слобода као хлеб. Овога лета ноћи су звездане и лепе. Мало спавам. Добро је што моја соба увек мирише на јабуке. Свеже цвеће на мом сточићу надире у чула. Када се сретнем сама са собом, добро ми је. Све је онако како јесте. Све се око мене мења а опет је све

исто и на свом месту. Нисмо невини као птице. То не сме да буде илузија. Често питам себе: ко уме да открије Божју шифру? Знање је крхко као смех.

Миле Радић

БУНАР ЖЕЉА

Дођем до бунара жеља, па убацам новчић у
њега и шапнем оно што ми на срцу лежи.

„Јој!“ огласи се неко из дубине.

„Баш тако“, узвратим, не превише изненађен.

„Човече, зар си морао тако?“

„Извини.“

„Немам ја ништа од твојих речи, знаш?“

„Дабоме да знам“, кажем.

Још један бунар ком је прошао рок употребе,
помислим.

И одем.

КИША

Првој је било најтеже да крене. Двоумила се, полазила неколико пута па се враћала. Када више није могла да издржи, без гласа се сјурила преко ивице. Врела од бола и неправде нестала је на пола пута. Одмах за њом су као поток појуриле и остале. Летеле су и сустизале једна другу, све брже и јаче. Прелазећи преко благе кривине у углу усана, за собом су остављале сребрнасти траг. На крају кратког пута, падале би право у понор. Било их је толико, да је на паркету настала барица испред босих дечијих стопала.

Гордана Радовановић

ОГЛЕДАЛА

Одвезоше јуче смећари сва стара огледала из куће.

Још плачем за оним што су крхотине запамтиле.

ЗГАЖЕНЕ КОНФЕТЕ

Бубња тупост дана и кишна колотечина. Неке су се наде исквасиле и раскомадале у згажене конфете. Фанфаре су дуго стајале приправне уз задржак ваздуха. Уморне казаљке су се тетурале. Застајкивале су послушкујући гласове.

Сав је простор ишчекиване еуфорије и ватромет врискаве радости намах нестао... Остајем у вакууму великог ништа. Сама, загледана у облупразнину.

На врху се не вијори заставица. Неким стазама се једноставно препречи крдо камења, магла или мена месечева. Ништа се ту није могло. Некада партију заврши дупло голо.

ГОЛУБАЧКА ТВРЂАВА

Ми се унутра затворисмо. Чујемо стижу галије царске. Око мене све цвокот зуба и звекет ланаца којима се утврђују главна врата. Уље се већ наливало у велике казане. Крцка на све стране. Страх. Свеприсутан.

Мени запало да трчим као хрчак у точку горе-доле до највише куле, осматрам и извештавам заповедника тврђаве колико је галија, како су наоружане, имају ли отворена једра, да ли да их палимо стрелам са бедема.

И баш тада у тој гужви, цики, вриски, неком кретену испаде ћуле низа степенице. Баш оне које сам ја морао небројено пута да савладавам у мом важном задатку. Умало не погибох, а непријатељ још и не стиже до наших зидина.

Повреди ми лакат славни, избаци из строја. Кад то виде заповедник сјајни, одмах ме на мировање пусти. На Сребрно језеро да се одморим ласно, а за хрчак бити – има се времена.

ЧУДО И ПРОФАНИ СВЕДОК

Призор ми прикова очи. Заста ми дах. Не верујем својим очима! На небу смена у брзом ритму ликова сунца и месеца: сунце се стално смањује и повећава као да дубоко дишу велика плућа или неки див удубава и издубава балон. А јачина светлости му варира од бледе до бљештавог сјаја што му облик расплињава.

Кад се повратих, месец улети у небеско платно мењајући облик од танког српастог, преко кришке диње до полукружног, елипсастог до савршено округлог. Метаморфозе је изводио као убрзани филм. Тек што се заврши небески шоу с облицима, поче право чудо претапања познатих и непознатих боја, облика, њиховог светлосног, увек променљивог нијансирања. Сетих се да у такав калеидоскоп никад нисам гледао! Том непоновљивом ужитку за очи позавидео би сликар – геније за експресију боја и облика!

Чух неке кораке. Узвикнух одушевљено: „Јесте ли видели чудо на небу?! Да ли је то нека Божија порука или само креативна случајност природе?“

„Ништа нисам видео! То је само привиђење, плод ваше маште!“

РИБАР ДУША

У шуми постоји једна кућица, и у кућици живи старац. Сви знају за њега, али не знају сви ко је он. Зову га Рибарем душа, иако није познато да је икад ишта сам упецао.

Ка тој кућици, у сумрак – јер у шуми је увек сумрак – хода трол са уловом преко рамена.

Човек нешто прича троловим леђима, али овај не обраћа пажњу. Слуша шуму, јер шума ће му открити где је сакрила кућицу. У међувремену, упорно хода у једном правцу и чека на знак.

Налази је на скоро истом месту где ју је и оставио. Унутра старац распирује ватру на огњишту.

Баца човека у ћошак. Овај је најзад ућутао, и трол дубоко удише у благословеној тишини.

„Донео сам ти улов“, каже трол.

„Одлично“, каже старац. Осмех му је пун шилатих зуба. „Онда вечерас нећу појести тебе.“

Трол се не радује. Размишља где да улови карту за још један дан слободе.

МИШ БЕЛИ СРЕЋУ ДЕЛИ

У давна времена мог детињства главном улицом ходао је педесетих година прошлог века некакав човек, отрцаног одела и необичног шешира, са некаквом картонском кутијом у рукама. У кутији на десетине малих, уредно збијених коверата било је спремно за једног белог миша којег би овај веселник однекуд извукао да ти се, ако платиш, предскаже судбина. Бели мишић грицне неки од ковертића, човек га отвори и прочита судбину.

Богами је једном мој отац добрано платио да му се прочита судбина његовог сина првенца. И да знате, добро сам прошао иако је отац био разочаран:

Бићеш срећан, баш кад си несрећан и бићеш несрећан у данима највеће среће.

ПЛЕС

– Да ли си за плес? – Упитала ме је нежно и тихо.

– Не знам да плешем, рекох јој, али нисам могао да је одбијем.

Полако, са болом у читавом телу устадох са столице на којом сам седео и кренух јој у загрљај.

Плесали смо дуго. Она је водила. Нисам чуо музику. Било ми је чудно, али нисам се бунио.

Она је све силовитије окретала моје тело као да је перце. Правила је готово симетричне кружнице у том нашем плесу без музике.

У једном тренутку стекао сам утисак да смо изгубили тло под ногама. И јесмо. Више нисмо били на земљи. Све вишље смо се дизали ка небу. Имао сам осећај да се не могу истргнути из њеног стиска.

Нисам то ни желео, јер сам био свестан да смо се плешући све више дизали у висину. Плашио сам се да не паднем.

Тек тада је погледах у лице и схватих са киме плешем.

Претрнуо сам од страха и само затворио очи.

Нека буде шта бити мора. Нећу бити ни први ни последњи.

КАКО САМ ПОБЕГАО ОД СВИХ

Истрчао сам са те књижевне вечери. Ноћ је штрчала у мојој глави и у мом срцу као глобус једног металног одсјаја мог живота. Дан, ноћ а био сам све што се око мене налазило.

Сви облици су око мене водили дијалог са мојим нејасноћама. Неконформизам боја ме је пропитивао о мом доживљају тих тренутака. Помислио сам, ноћ сада украде речи моје побуне, ноћ је лепа девојка која ме сада посматра, а ја је не видим и ни сам је још срео.

Ипак сам побегао од свих. Овај трен је наздрављао свим облицима моје срчане ноћи, свим флашама моје лудости које сам слупао о главе лажних песника.

Сада у мом срцу још окрећем глобус разних металних одсјаја мојих речи и дрешим својом лудошћу земљу, државу моје песме на том глобусу.

Јован Рукавина

Кад бих поново био и слушао у Дому „ЈНА“ „Бијело дугме“! Кад бих поново гледао финале Купа европских шампиона „Металопластике“. Када бих поново студирао. Када бих поново слушао Лиду. Када бих поново ишао на корзо. Када бих поново позвао оца. Додирнуо мајку, сестру. Када бих поново читао стрипове. Када бих поново носио текстове у редакцију. Када бих поново – поновио живот. Не бих поновио. Ишао бих другом стазом. Без оних који ми нису желели добро и волели мој узлет. Када бих...

СВЕ ПЕТИЦЕ

Све до завршетка средње школе сви су ми говорили да једино што се од мене очекује јесте да имам добре оцене у школи. Пошто сам био послушно дете, лепо сам засукао рукаве да урадим све школске задатке. Исто тако сам и редовно грејао столицу учећи сваку лекцију. Више пута сам понављао поједине теже лекције, да не бих понављао цео разред. И мало по мало успео сам да у школским дневницима наређам све саме петице. А да не причам о одушевљењу мојих родитеља када сам на крају сваке школске године примао сведочанства која су била досадна јер су била пуна само једних те истих оцена, без икаквог бар малог шаренила са неком оценом која се разликује од досадне петице.

И све је било у најбољем реду, све док се нисам уписао на факултет. Пошто сам навикао на исте оцене, мислио сам да ћу и даље да будем у свему скроз одличан, па сам се зато мало опустио. Тако сам засукао не само рукаве, него и цео сам се усукао учећи на клупи у парку нове лекције, али у вези првих заљубљивања. Онда сам продужио да грејем столице, али више у оближњој кафаници. Тако сам се мање припремао за први колоквијум, сигуран да ћу и даље да добијам исте похвалне оцене као у средњој школи.

Резултат свих тих промена је била моја прва петица на факултету. Тако сам први пут на својој кожи осетио и шта је Ахилу значила његова петица. Одмах сам схватио животну поруку да у животу је досадно и када су у њему све оцене потпуно исте, па сам решио да се поправим. И шта мислите? Онда сам опет заглавио и постао досадан, али сада са све истим десеткама!

ДЕДИН ПОСЛЕДЊИ ПОЧАСНИ МАРАТОНСКИ КРУГ

Баба нам је замесила питу, али одједном јој је понестало брашна, па је одмах послала деду да купи још који килограм. Деда је јурнуо у прву продавницу, како би стигао на време, док се замешено тесто још није сасвим дигло. И све је било како треба док деду нису зауставили неки старији људи на крају улице, довикујући му:

– Браво! Ви сте победник овог маратона!

Деда није могао одмах да схвати у чему је ствар, све док му нису пришли неки мало старији од њега и објаснили да је нехотице стигао први на циљ маратона на кратке стазе организованог за пензионере. Деда је хтео да им објасни да није трчао званично, него по наређењу своје лепше и боље половине. Али, нико га није разумео, па су му одговорили:

– Истрчали сте цео маратон, а не само како кажете бољу половину, па вам зато дајемо ову медаљу!

Тако је деда нехотице истрчао свој последњи почасни маратонски круг. Али, још се не зна да ли ће их трчати још у свом дугачком као маратон животу.

КАФА

Шетао се полако булеваром, ногу пред ногу, и гледао излоге. Ништа га посебно није интересовало. Испред њега изађе жена из самопослуге, са два цегера пуна намирница, и пође испред њега споро као и он. Ишли су тако на малом растојању до раскрснице. Ту је застала да сачека да прођу аутомобили. Он ју је сустигао. Док је чекао, видео је преко улице једног човека како прилази једној жени и љубазно је нешто упита. Није чуо шта ју је питао јер су аутомобили били бучни. Она се бесно обрецну на њега, окрете се и продужи даље. Када су сва кола прошла, жена испред њега пође а пође и он преко улице скоро упоредо са њом. Човек је и ову жену зауставио, и док је пролазио поред њих, чу га како је упита: „Хоћете ли да свратите у ову кафану на кафу, ја ћу частити?“ Жена застаде, не рече ништа премишљајући се. Имао је утисак како јој се у глави окрећу некакви зупчаници као на некаквој механичкој каси. Некако је очекивао да ће каса да зазвони и да се отвори. И отворила се. После неколико корака окрете се и виде како жена климну главом и са све цегерима уђе у кафану.

НЕКО ИДЕ НИЗ БРЕГ

Неко иде низ брег, не видим ко је. Спушта се хладан јесењи сумрак на село. Миришу покисле јабуке поређане по прозору. Црни се стара букова шума. Киша сипи. Весело гори ватра у пећи, варнице прскају около, сенке се скупиле око ње да се огреју. Гледам и не могу да препознам човека који се ближи селу. Мора да је неко наш док хита у кишној вечери овим непроходом. Носи нешто на рамену, неки невелик завежљај. Благо оном ко га чека. Од наших дугоочекиваних нико се вратити неће, знам. Прошло је десет година од задњег рата. Па опет наиђе тако неко вече кад блесне јаче лампа, разгори се ватра, а ветар запева своју јесењу песму. Пробуде се давно поспале наде у срцу. Киша пада, седим поред прозора и мислим како би то било кад би се однекуд појавио, попут овог путника у ноћи, наш отац, стриц или деда. Преде мачак у мом крилу, повремено отвори очи па и он погледа у ноћ.

НОЋ

Бледи месец се спустио на крошњу старог бора. Осветлио је цело двориште. Расипа се светлост на сокак и воћњак. Поноћ се ближи. Сањају голубови под стрехом и гугутке на јабуци. Сребре се паукове мреже на њеним гранама. Пулини спавају на прагу, са њима уснио и пругасти мачак. Миришу руже. Ветар се у лози угнездио. На прозорску даску у поткровљу слете пауница. Гледа у собу. Гране високе трешње лагано је додирују по врату. Нема светлости у соби. Шумори водоскок. По фонтани пливају ружине латице беле као снег. Кроз рупу у плоту провуче се лисица и осмотри двориште. Куне златице су се играле у жбуњу купина и рибизли. Одједном паде крупна колачара пред лију и она се трже. Куне се сакрише у шимшир.

Бели пулин се пробуди и погледа околу. Лија се повуче ка огради и оде у поље. На прозору је пауница стајала и даље куцајући кљуном у окно. Нико јој не отвори.

НАМЕРА

Једном сам шетао лепо уређеним парком. Мирис тек покошене траве ме опио.

Попушио сам цигарету и почео да меркам где да бацам пикавац. На тренутак ми се учини да ме неко посматра. Наједном се постидох своје намере.

Угледах чувара парка, лагано ми је прилазио.

„Могу ли да питам?“ бојажљиво му се обратих показујући пикавац.

„Већ си питао“, рече и продужи даље.

ГРИМАСА

Мислим да се никада није расплакао... а ни на- смејао, такође... можда на кратко, јер је његово лице било без бора – баш ме брига фазон.

Понекад је себе кришом пред огледалом, хва- тао како прави гримасе, час тужног, час срећног чо- века... рукама би гурао кожу на лицу, а прстима друге руке би спуштао усне или их развлачио у осмех... Имао је довољно година да се игра са гри- масама. Све те ствари су га грозно збуњивале. Једино кад попије и изгуби контролу над самим собом, пла- као је... али плакао тако да му је било само лице мо- кро. А онда би поново трчао до огледала, не би ли покушао да гримасом промени расположење, али то је само деловало кад је трезан.

И, тако... једног дана, на крају свог живота, није и даље знао да ли да умре насмејан или тужан. Уз- луд је померао кожу, ништа му више није пристаја- ло... осим руке на његовом лицу која је остављала утисак дубоке замишљености.

Биљана Станисављевић

ЈУТРО...

Љуто праскозорје журиша на моје прозоре. Какво узвишено провиђење и мој савршени тренутак сусретања са самом собом. Отварам очи, а под мојим погледом пуца искривљено огледало. Оштрим језик на свежини свитања и у госте примам спознају како се мешају боје. У топлој кафи крштавам јутро. Свануло је. Ваља ми на време да отворим своју радњу у којој правим ципеле за живот.

ДА Л` СМРТ ПОСТОЈИ И ПОСЛЕ ДВА ОСМЕХА?

Кретали смо се опуштено и раскалашно за непријатељем који је бежао из наше земље. Још је владала ратна глад, а страшна поратна почињала. Крај пута сустигли смо улогорена ромска кола. Старији су спавали, да не би морали јести, а деца су цвилела, промуклих гласова и сувих очију, без суза. Под шињелом, у кеси за појасом имао сам малу лубеницу, недозвољено узбрану у проласку кроз бостан. Сецнух кесу и бацих им је целу, она се разби на делове. Нисмо ни прошли караван, била је већ поједена. Задње што видех б'и осмех једног црнпурастог малишана, и замакосмо под својом наредбом.

После много, много година, на раду у Француској, видех сличан осмех болесног, умирућег председника Митерана, на ТВ-у: обећавао је нацији да неће заборавити на њу, ма где се буде налазио, и убрзо је и отишао тамо, где је, у обећању, и слутио да иде.

Нешто размишљајам вечерас: да ли смрт уопште постоји, док присећам се ова два осмеха и колико још таквих пре и после?.. Мислим да не (постоји). Све је живот. Једино кад умрем ја, кад нема субјекта да се сећа, е, онда је то, можда, смрт!?

*

А можда ће се неко сетити и понеког мог осме-
ха. Е, тада смрти нема уопште. Од силног сећања, та
се негде сакрије и ћути, ишчекујући мрачњаштво
без смеха. Не дајмо!

ШАРГАРЕПА И БАШТА

Тог хладног пролећног јутра запажам промрзлог старијег продавца на пијаци и одлучујем да код њега купим цвеклу, кромпир и празилук.

Купујем ове три намирнице, а он ме пита „Да ли вам треба и шаргарепа?“

„Хвала, не треба, имам!“ — кажем продавцу пријатним гласом и стављам намирнице у цегер.

Он наставља разговор, па ме упита: „Да ли ви имате башту?“ „Немам“ — кажем ја.

На тај мој одговор он ми овако поручује: „Па, ако немате башту, онда немате ни шаргарепу!“

И знате шта, био је у праву!

Имамо само оно што гајимо, посадимо, посејемо и зато чувајте породицу, децу, родитеље, негујте пријатељства, башту...

ФУНКЦИЈА

Када је зграда у којој живим постала запуштена и пуна огласа, одлучих се да преузmem функцију управника. Све је дато на продају и све се ради на сат. Нико више не ради на дан, камоли на годину јер су године као у причи обрстили скакавци. Нама смрдибубе и глодари поједоше оно што остаде. Жвакали нас и повратили док смо ми поново те исте оглодале и исповраћане делове кували, препарирали и уметали у себе, под себе и под друге изнова скројени.

„Офарбао бих врата”, понуди се комшија, „мада нисам мајстор, ја сам ШЕФ техничке службе у Клиничком центру.”

„А ја сам”, надовезује се његова супруга, „ГЛАВНА бабица породилишта.”

Чаробна реч *шеф* и *главни* код Срба свих времена је увек посебно наглашена са дугим *eee* и дугим *aaa* после којих би онај што слуша требало да каже *аууу*. Помало дивља и неприлагођена шефовима и главнима не поменух да и ја радим у том истом Клиничком центру Србије, додуше, нисам ни шеф ни главна, ја сам само лекар специјалиста. А то је много мање важно јер бити главни и бити шеф то храни оглодале пукотине на костима, спира све флеке са

столњака, Рошахове мрље се другачије тумаче, прашина се лакше утискује под тепих као и сва прљавштина коју престајемо да видимо, да осећамо.

МУЗИКА

— Каква је то песма што се чује?

— Зар је никад ниси чуо? То је песма моје младости.

— Баш је лепа мелодија, а и текст. Тада се слушала добра музика. Сада је модерно нешто што не може ни да се назове музиком по било ком критеријуму.

— Срећом, још увек постоје млади као ти који препознају лепоту.

— Има нас, али ипак је већина прихватила оно што се пласира већ годинама. Такви када чују неку стару песму, кажу да им је то досадно, они не разумеју та осећања о којима се пева. Зашто се смешкаш?

— Зато што још има наде док постоје људи попут тебе, они који имају душу. Понекад се чини да је све изгубљено, али док год има оних који имају осећања, све је могуће.

ДА ЛИ ПОСТОЈЕ?

Постоји ли уљудност на овом свету?

Тешко је замислити масовну трку репатих сперматозоида, како јуре према вратима јајне ћелије. Још је теже замислити да први који је стигао на циљ, задихан куца на њена врата, чврсто држећи се за клизави зид материце и уљудно каже:

„Не морам ја, нека уђе онај ко је старији и способнији од мене. Извол'те.“ Онда он свакако не би био сведок овога света.

Неки би рекли: „Мало је људи у свету човечје рибице.“

А неки би тврдили, да не знају ништа о људима, ни о човеку и питали би се: „Да ли постоје људи, ако нема ништа од човека?“

ДРУГИ ЖИВОТ

У болницама, чекаоницама домова здравља, клиника и клиничких центара, одвија се један паралелни активан живот, за младог и здравог човека непознат и невероватан. То је живот великог броја људи, са својим причама, својим јунацима и пораженима. Нажалост, велика већина људи га упозна и доживи кад-тад. Наравно, што касније, то је за човека боље. За тај живот треба имати живаца, јер је пун стрепње, наде, жеља, али често, и ако сте добре среће, и губљења времена. То је и испит издржљивости, крајњих граница људских потенцијала и снага. Тај живот је пун страхова, илузија, чекања и ишчекивања. Најзад, то је време великих људских победа, али и великих људских и животних бродолома.

РАЗГРАНАТА ГЛУМАЧКА ДУША

У Васиной сам. Према мени иде познати глумец. Саплете се изненада, не знам о шта. Можда о своју разгранату глумачку душу?! Укочила сам се пред неочекиваним призором. На срећу, задржао се на ногама!

Опазивши мој поглед пун зебње, шеретски се насмешио, климнуо главом у знак поздрава, гледајући ме оним дивним небескоплавим очима.

ЖАО МИ

Жао ми је неких људи. Често ми фале. Поми-
слим да сам исувише мало времена провела са њи-
ма док су били ту. Могла сам више. Требала сам ви-
ше. Сад ми фале. Жао ми.

Неким људима сам посветила исувише време-
на. Погрешним људима. Узалуд бачено вријеме.

Сад ми фали то вријеме. Жао ми.

ПОМИСАО

Заблистала у сенци мог ума, сјајна и лепршава мисао о сопственом постојању, недостатак је мелодије и хармоније тонова, који обрушава мој спокој у једно велико НИШТА.

Моја мисао о бесконачности твог видика се губи у немилосрдној чељусти људског ропства. Ми је смо двоје, али и сама реч *двоје* наглашава могућност неизрецивог умножавања.

Ти си мени све, а ја теби опет оно НИШТА, у бујици неисканих речи. Раздвајамо се и састављамо у вртлогу страсти. У немилосрдној привлачности твог тела, губим се у диму цигарете.

ТРЕЋИ

Куће су им биле једна поред друге. Били су најбољи другови.

На једној капији стоји сасушени свадбарски венцац а изнад њега трула необорена јабука.

На бетонском стубу од друге капије залепљена је читуља.

Девојка живи негде далеко...

Јуче је родила сина...

СЛАДОЛЕД

Лето, чаробно годишње доба богато укусима а један од њих је и сладолед. Редовито узимам три кугле и то две од чоколаде и једну са кокосом а оне изнова ми испричају исту причу.

Једном давно био је летњи распуст док ми је ветровити плавооки причао занимљиве приче о месецу, возовима и пругама. Доносио ми цвеће, осмех и свемогућу љубав. Смејали смо се на базенима, плесали по различитим дискотекама и возили на нашим моторима вечитим љубимцима. Поносили смо се жвакама, по којем попијеном алкохолном пићу и попушеним цигаретама. Магичне тренутке смо подгревали свиленим погледима осветљене сјајем у очима док нам се као урањање у време хладна, истопљена и слатка посланица сливала низ уздрхтале прсте.

И тако моје летње успомене живе срећно до краја мог живота.

УДОВА

Добрих двадесет година касније, у ретким тренуцима слабости, нисам далеко од признања да сам био несташан дечак, ипак за моје бездушно избацивање из школе криви су искључиво буђави професори које и сад видим како се клањају пред Нечастивим и уверавају га да ће од нас направити смрдљиве каријеристе и роботе по својој мери.

Неко време сам размишљао да ли сам убрзао селидбу из безличног градића или је одлуку о одласку донео и пре тога мој отац, човек немирног духа, коцкар и пробисвет, као и ја, уосталом. Но све је изbledело, само зрачак светла ме подсећао на забачено месташце, – удова Јана бејаше од ретких жена са чијег лица време није успевало да испије лепоту.

Једне сам ноћи ојадио неколико балавих тајкунчади, бежао сам споредним путевима, заобилазећи већа места, да бих у зору, пробијајући се кроз маглу, угледао изломљену таблу са деловима имена оног градића из којег смо пре двадесет година селили, након мог истеривања из школе. Примећујем да се ништа није променило осим што је неко у наступу беса посекао дрвеће и уклонио жути киоск у коме је радила удова Јана.

При изласку из града назрех кроз маглу обрисе њене куће и људски лик.

– Препознала сам те. Како се оно десило да се нисмо ни поздравили?

– Избацили су ме из школе.

– Не, нису те избацили. Отац није смео да ти каже истину. Однео је директору много новца, државног новца, зато се дао у бег а онај јадник је завршио у затвору.

– Отац је ојадио Нечастивог?

– Да, тако сте га ви деца звали, а био је добродушан чича, умро је у затвору јадник.

Након тог сусрета нисам више коцкао. Кажем вам, исијавала је светлост из тог лица... ако не претерујем.

ШЉИВА ТА ЧУДЕСНА ВОЋКА

И у тмурним временима када су живи завидели мртвима, шљива нам је рађала. Чак и они што су били на сузу тврди плакали су понекад испод њене крошње када нико не види. Отац је говорио да је треба чувати као дете, да дебло не измрзне, па их је зими увијао у сламу. За гране није бринуо, нису се ломиле, еластичне су. С пролећа је потапао коприву у кишницу и прскао говорећи да их тако штити од пламењаче и шарке. И кућу је изградио где је шљива најбоље рађала, јер ако је могла шљива да напредује, може и кућа и чељад у њој. После сваког Божића постављао је сламу на гране шљиве. Чинио је то да би година била родна и да умилостиви небо, како би нас та чудесна воћка даривала једрим плодовима. Мати је на Биљни петак, пред Ђурђевдан стављала разно биље на шљиву да би по веровању то помогло да кући донесе напредак и благостање. Крајем лета, између Мале и Велике Госпојине брала је шљиве у котарицу с пригодном молитвом на уснама. Убрале плодове је сушила, а коштице стављала у ракију говорећи „Злу не требало!“ Сећам се да је једном дала оцу да попије чашицу те ракије када је добро назебао у шуми. Целу ноћ га је тресла грозница, а после те чашице ујутру је био препоручен као да је попио чаробни напиток. Зато је шљива чудесна воћка!

Зоран Тодор

ЛОТОВО ДРВО

Тог јединственог јутра, један разгранати кестен у калемегданском парку, неочекивано ми се обратио сасвим необичним питањем: „Да ли и даље дрвеће шимшира, кипариса и кедра презире оно дрво од којег је истесан крст на Голготи?“

Сетих се одмах Лотовог дрвета, и да сам негде прочитао, како је можда и распеће било пропраћено спорадичним аплаузом, па, узнемирен, наставих даље, заокупљен својим псом, који док хода изгледа као да има више од осам ногу.

ОСМАТРАМ

Ветар је отворио шалоне камене куће и затресао прозор.

Дуноо је у димњак и пуфне прашине појуриле су за мољцима.

Видиш ли пут? Поред бунара, страшило показује сламнатим прстом.

Ветар клати закрпљену руку, пришивен осмех вири испод шешира.

Тамо. Одмотава се поплочан друм затегнут између два раскршћа.

Јутарње сенке, као издужени благослови, срећу се у даљини. Одлучи.

НАДА

Облаци су се шуњали небом по мраку да их нико не види. Мало су чучнули на брда да се боље сакрију па да кроз густиш стругну далеко од туђих погледа. Скривени по јаругама су чекали прилику да нестану као вампири из протекле ноћи. Потоци су их чврсто држали приковане за мокро камење и росну траву за коју су се грчевито држали тако да су капи небеског зноја се сливали низ бујну вегетацију. Издајничке капи пореметише тишину ноћи добујући о олуке и лимене кровове на којима је до тада тишина спавала а птице чекале лек од птичијег грипа накострешеног перја и зажарених чела. Лишене сваке мисли о беспомоћи и окованом небу су дочекале лек. Велика шака је стигла у њихов стан и трпала уплашена и разиграна срдашца у јутану врећу пуну страха, мрака и панике. Лек је стигао, само још да проклета киша стане и наложи се ломача, али облаци не дају. Зграбили су небо и сада лију крупне капи по земаљском своду дајући лажну наду да ће птичије шије издржати торзију, лековиту за птичији грип.

ЛИВАДА

Били су близанци, једва их је мајка разликовала. Волели су се као права браћа. Отац им је у дворишту направио две исте куће, али славило се у старој заједно. Њихова деца су се слагала као да нису од различитих родитеља. Било је превише добро да би трајало вечно. Имали су само тридесет осам година када је отац пао као жртва лоше одсеченог дрвета. Они су са породицама били на одмору и хтео је да их изненади, да их не оптерети чим се врате. Били су изгубљени; све је умрло са оцем. Мајка је покушала да врати некадашњу хармонију, али подела имовине је изазвала раздор међу браћом. Све су поделили на пола без проблема, осим једне ливаде, чијом средином је текла речица. Мајка и супруге су биле упорне: „Ливада је иста са обе стране реке. Баците новчић и намените који део је глава, а који писмо“. Нису то желели. Ливада је остала мајци да продаје траву и чува овце, па ће касније видети шта ће.

Браћа се више нису толико дружила; говорили су, али само када се мора. Славили су сваки за себе. Деца су се дружила као увек, јетрве такође.

– Мајко, куда је јутрос брат изашао на трактору?

– Отишао је у шуму по дрва за зимницу и треба да се пече ракија.

– Лудак!

Кренуо је трком преко оне ливаде да пре стигне. Прегазео је реку и кренуо узбрдо. Чуо је трактор и видео брата за воланом. Онда је трактор поскочио и преврнуо се. Дрва су кренула низбрдо. Могао је побећи, али је стајао као укопан. „Проклета ливада!“, било је последње што је помислио.

– Ето, обојица су изгубили живот на истој страни ливаде. Није требало делити је.

Мајка је изговорила те речи док је седела поред гробова три најважнија мушкарца у њеном животу.

– Бако, ако се ти слажеш, ту ћемо ливаду поклонити цркви. Они би се сложили сигурно – рече њена најстарија унука.

– Немој ћерко – огласи се свештеник. Цело село ће помоћи да се та ливада пошуми, али нико из те шуме неће сећи дрва. Нека то буде дуг шуми за оно што јој је посечено и да се ваша кућа помири са шумом.

– Хвала, оче. Биће тако – рече мајка.

ПОСТАТИ НЕВИДЉИВ

Хтео сам да потражим формулу за невидљивост, као што набасах на књигу о астралној пројекцији, али, ко зна шта бих тамо видео, прочитао, и с ким бих је затекао. То су ћорава посла.

Довољан је и плашт зидова за плач, а и другима се то дешава.

Ипак, идеја није лоша. Не мора свако да зна како сам се обукао, где кренуо, с ким се састао, о чему разговарао, шта договарао. Размислићу још једном.

Марјан Урекар

ЧАС У ПРИРОДИ, У ЗАСЕДИ

Једно вече сам зачуо тихи жамор у башти испод мог прозора, иако никог није било.

Вероватно неки одјек. Али жамор се наставио и следеће вече. Онда је дошао викенд, саобраћај у улици је утихнуо, и тада сам чуо жамор и током дана. Стотине измешаних, ситних гласова који су говорили неповезаним, неразумљивим језиком.

Покушао сам да их снимим, да као случајно наведем пријатеље на посете са непријатно дугачким паузама у разговору, али гласова нема на снимцима, нити их још неко чује.

Моја неуроza је достигла врхунац почетком пролећа. Жамор се претворио у песму, а ја сам као нинџа тајно извирио испод прозора да бих ухватио мог мучитеља. Ништа, само башта. И тада сам схватио – биљке! Чуо сам биљке како причају: цвеће, трава, дрвеће. Сви су се они радовали буђењу природе, а ја сам из неког непознатог разлога могао да их чујем.

Песма се претворила у вриштање када сам улетео са тримером у башту.

НОСТАЛГИЈА

Тихо ишчекујем да прође још ових неколико дана који нас дијеле од јесени, кад ће улични прозори све чешће бити затворени, а бучни град остати на сигурној удаљености, како бих могла у тишини читати, писати, а кад се уморим од тишине, слушати Richarda или Johanna.

Љето се завукло у собу, чврсто се држи кутова, завлачи се иза ормара и столова, као да би га то могло спасити од јесени, али малакше наочиглед.

Прије него што затворим прозоре, љето ће завршити.

Обузима ме мека и прозирна јесенска носталгија за љетом које још није ни отишло.

РЕЛАТИВНА И АПСОЛУТНА ВРИЈЕДНОСТ

За изванредан успјех на факултету Едо је добио златну медаљу. Био је поносан на њу. Стављао би је на сако у посебним приликама,

Студентске демонстрације нису биле таква прилика, али, како је медаља имала релативну вриједност, нашла је мјесто на његовим прсима.

Мирне демонстрације су попримиле нежељени ток, па је полиција примијенила силу. Када палице нису биле од помоћи, прорадиле су пушке и гумени метци. Један је погодио и награђеног студента право у медаљу. Била је од квалитетне легуре, па га је поштедила озбиљнијих посљедица. Овога пута је релативно вриједна медаља попримила апсолутну вриједност.

ВЕЛИКИ ПАД

— Морава је најлепша ноћу. Сећам се кад сам пролазио колима, које је неко возио, да је њена тама била опчињавајућа. Тај, који је возио, рече ми и да се пазим моравских вирова. — Да — потврди возач — Морава је најлепша ноћу јер још више распирује машту о стварима које се крију испод њене, иначе, тамне површине. А са вировима је тако, сваки вир је опасан јер неминовно увлачи унутра. Усисава. Али ви се немате чега бринути. Шатори циркуса „Велики пад“ разапети су непосредно након моста.

Зашто ми је познато то име? Дођавола. Ајмо лудаче. Пробај да се присетиш. — Рекли сте да се зове „Велики пад“? Упитах возача и учини ми се да ми глас пуца.

— Сваки пад, господине, ма колико мали, ако има стила, на неки начин је и велики.

— Чекај, зар то није нека фраза која се користи приликом пораза у умишљености поб... – али не стигох да завршим реченицу јер возач у том тренутку занесе воланом као да је нека животиња излетела испред нас и ми пробисмо барикаду моста кљуном јурећи ка реци која је блистала од среће што нас прихвата, у савршеном скоку.

Павле Пајо Цвијић

У ПРВОЈ СТОПИ

У првој стопи Трећег миленија Меркелица и Обама заиграли тарабана, Меркелица у вис скаче, а Обама скида... плаће. Па ће НА ТО Меркелици; види ти се и на пи... писаној ријечи; што то у данашњем времену са временом чини да и ово наше вријеме од човјека бјежи.

И где ко за врага у тој првој стопи Трећег миленија само вријеме отрапило Трампа па Трамп трапи јаја умјесто крумпира и сав изгара кад погледом лијепе цуре дира. А Земаљска кутла навукла је хаљину Трећег миленија и оно што предстоји скрила је у таму, па свијет данашњице лута и стрепи, у свом нестајању.

УЛИЧНА СВЕТИЉКА

Био сам још голобрадо штене поносито на паперје што ми ниче по лицу. Изласци су се сводили на лутања мушког чопора несвесног света, а жене су пре биле сумња но жудња. Пролећна кишица је ромњала, и ноћобдије су се повлачиле на заслужени починак кад сам је први пут угледао. Кунем се – никада је раније нисам видео.

Стајала је под уличном светиљком и не знам да ли је уопште приметила мој пролазак. Била је сама и није дизала поглед. Под оскудним светлом оштре су јој црте биле толико упечатљиве да сам на тренутак застао буљећи у њу. Било је нечег мистичног у њеној појави. Подсећала је на обале где људско стопало никад није крочило. На девичанске обале. Стеновите и сурове. Нисам је ословио и остала је тамо, у ноћи иза мене.

Године су пролазиле. Стигао сам до првих држања за руке и покојег стидљивог пољупца. Ноћ је била на измаку и последњи аутобус ме је враћао кући.

Нехајно сам зурio кроз замазано стакло, кад се десило. Стајала је под уличном светиљком и подигла поглед налик бесаним ноћима обрубљеним кишом што клокоће низ олуке. Језивим, мрачним ноћима у којима је светло тек нејасна успомена. По-

мислио сам да викнем возачу да заустави аутобус, али нисам то учинио. Опет је остала у ноћи иза мене.

Године су пролазиле. Оженио сам се, запошлио, отишао у рат и вратио се из њега. Бринуо се о породици и живео један сасвим просечан живот. Све сам дугове отплатио осим једног јединог и не знам како тај немир промиче онима који ме познају. Како је могуће да баш нико не види ништа необично у сјају мог ока док у праскозорја проучавам ореоле оскудне светлости.

Чудно. Док моје време пролази, то лице је заувек младо.

Једне ноћи ће ме сачекати – једном када будем успео да се зауставим.

ПОСЉЕДЊЕ ПИСМО ВАЛИЈЕ ТАХИР-ПАШЕ

„Ја знам, Џевдет-ефендијо, да нову зору нећу дочекати међу живима и да наредни ферман неће гласити на моје име. И знам да и они то знају...

Јер сам много добра посијао, много поштења призвао и много реда начинио и изгубљене битке у побједе прешивао. А вечерас, ето, намијенили су ми пораз којем нема узмака.

А ја се, ефендијо, спасавам у молитви прије него у бијегу, листам уредбе и законе, и знам да још дуго неће исписати такве... Та, зар је то мој пораз за зеру више него пораз овог Царства иструхлога, овог халифе безбожника и овог мртваца живућега!? Мене су гризли мрави и кљуцале птице, мене су носиле плиме и пекле кише, вукли ме бегови и аге, а прсте газили везири и султани...

Они ће сутра клицати како је Тахир-паша поражен! Свијет ће ме заборавити, књиге прешутјети, моје ће ријечи и радове спаљивати и крвав гајтан низ воду сапрати...

А ти запамти, пријатељу, није валији Тахир-паши отишла глава што је био непоштен, зао и неспособан човјек, већ што је био препоштен, предобар и надасве способан...

А такви, Џевдет-ефендијо, трухлом царству конац мрсе.“

ЂОРЂЕ

Млада жена је чекала да јој дотерају колица пред продавницом и стави купљене главице купуса за кисељење. Док је чекала, чаврљала је са старијим човеком који је био пун тема. Некада је свирао хармонику. Музика је била као сам дах његове душе. Уживао је да јој говори о прошлости влашког краја, обичајима, а овога пута се дотакао Ђорђа Маринковића, аутора песме „Тамо далеко“.

– Сам Ђорђе је поникао из овог села. Волео је да свира фрулу. Један новинар га је, шетајући поред штека, чуо како свира док је чувао стоку. Није му промакао таленат. Издејствовао је код родитеља деака да га пусте на школовање у Београд. Ђорђе је свирао у тадашњој краљевој гарди. За време Првог светског рата је био у првим борбеним редовима... Носио је фрулу као амајлију. Сви су се чудили како је са својим саборцима прелазио преко Албаније.

– Како... – упитала је знатижељно жена. Мало се о Ђорђу говорило у његовом родном селу.

– Причао је о томе сâм када је свраћао у родни крај... Свирао је албанску химну на фрули и заваривао је непријатеље. На тај начин су се провлачили и остали живи... Ђорђе је свирао доста инструмента. Мало ко зна да је писао методике за цитру које су преведене на више језика. Чак је аранжирао две нумере за музику америчког филма „Трећи човек“ Ке-

рола Рида... Помогао је своје мештане и знатну суму новца је дао за изградњу цркве. Живео је у Француској, али срце је куцало за село и људе које време никада није могло да избрише... – човек је погледао у земљу... Жена га је схватила...

Ђорђе Маринковић је био знаменита личност овог села са далеко познатом песмом „Тамо далеко“...

Такав човек нема ни спомен обележје у месту где је рођен.

”Н τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς

„Буба је на лустеру“, вришти Ема и истрчава из собе.

Ната и ја се шуњамо као герилци, прикрадамо вратима.... Ни једна не сме да провири у собу. Да бацамо шибицу, не помаже. У соби је летећа звер.

Ема је најхрабрија. Скаче на велики кревет под лустером, и поскакује у вис.

„Ено јеее“, показује прстом на лустер.

„Која је?“ Мој кукавички глас трепери иза врата, али главу не промаљам. Теткино дете, како је само неустрашива.

„Мислим да је смрдљиви Мартин“, јер Ната је експерт за бубљи свет. Страх просветљава.

„Можда је и мртва“, Ема покушава на све начине да нас натера да уђемо у собу.

Смишљамо брзо паклени план. Узимамо свака по јастук из друге собе и улећемо из залета. ”Н τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς, што би се рекло по нашки: Или са штитом или на њему! Врати се из боја са штитом поносно, или на њему часно погинуо.

И креће битка са Мартином. Цичимо, бацамо се на кревет. Смехом на Мартина! Заљуљамо лустер, па бежимо иза врата. Лице ми је забрљано од разлирене шминке и суза.

Буба се не помера. Мора да је угинула од страха. Схватила да нема шансе против три људске громаде, три дива страшна.

Следећег лета је смех замро... У ту собу је ушла друга звер, и у својим чељустима однела Нату. Мог бубљег експерта, моју сестру... Мало страшнија од јадног смрдљивка у лустеру.

У мени се ређају језиве слике... Туге веће једна од друге. Као да се утркују која ће ме више забоleti.

А ево... промоли се кроз таму и ова слика сме-ха... и зазвони у мени...

Јуначе, живи са штитом, или лези на њега! Дру-ге ти нема...

АУТОРИ

Адамовић Драган (1991, Шабац), лекар, пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Шапцу.

Ајтић Тања (1964, Београд), слободни уметник; пише кратке приче и песме; објавила књигу поезије „Обриси љубави“ (2018); сарађује са часописима; заступљена у преко седамдесет зборника (штампаних и електронских); живи у Канади.

Алексић Снежана (Београд), магистар драмских уметности; пише кратке приче; објавила је књиге „Одлазак 5.“ (краћи роман) и „Поглед из другог угла“ (збирка прича); заступљена у зборницима; живи у Београду.

Арсенијевић М. Александар, преводилац; пише кратке приче, поезију и прозу, хаику; објавио је „Мишљење љубави“ (поезија, 1991), „Јеванђеље за децу“ (проза, 2010), „Свети краљ Владислав“ (2016), „Свети краљ Драгутин“ (2016), „Сунчаност, смртност“ (2020), „Вртови“ (2020); заступљен у антологијама; заступљен у бројним зборницима поезије и прозе; преводилац шездесетак књига (са енглеског и руског); аутор текстова у периодици, зборницима, монографским издањи-

ма; превођен на руски, француски, енглески и румунски језик; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Арсид Д. Русомир (1949, Извор, код Сврљига), пише кратке приче, поезију и прозу, за децу и одрасле; објавио је двадесетак књига поезије и прозе; заступљен је у многим антологијама и уџбеницима за предшколце и млађе основце; вишеструко награђиван; члан Удружења књижевника Србије; живи у Нишу и Извору.

Аћимовић Трпески Љиљана (1978), правница; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима.

Бандука Јововић Милојка (1951, Сарајево), педагог; пише афоризме, песме, епиграме, хаику поезију, приче и дечију поезију; објавила књиге поезије: „За и против“ (2007), „Запали свијећу“ (2009), „Колијевка гавранова“ (2015), „Шавови душе“ (2018); књиге афоризама и епиграма: „Скривено звоно“ (2011), „Меку душу сви мијесе“ (2013), „Варнице“ (2019); књиге хаику песама: „У ходу“ (2010), „Свјетлост и тама“ (2016) и књигу дечије поезије „Звуци дјетињства“ (2018); сарађује са бројним часописима; заступљена у више зборника и антологија у Србији, Републици Српској и Црној Гори; награђивана; живи у Подгорици.

Башановић Марковић Жељка (1973, Београд), грађевински инжењер; пише кратке приче и афоризме; причама и афоризмима заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Бибин Милорад (1951, Меленци код Зрењанина), машински техничар; пише афоризме, поезију, хаику,

приче; објавио је шест књига афоризама, три књиге поезије за децу, две књиге песама, две књиге хаику песама, и једну књигу кратких прича; вишеструко награђиван за приче, песме и афоризме у земљи и иностранству; заступљен у више од сто зборника; сарађује са часописима; живи у Зрењанину.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево), књижевник и ликовни уметник; објавио преко сто ауторских књига, алманаха, антологија (поезија, проза, хаику, драма, есеј); награђиван у земљи и иностранству; превођен на двадесет језика; ауторске књиге су му објављене у Словенији, Бугарској, Естонији, Тајланду...; члан Удружења књижевника Србије; председник „АРТ групе АКТ“ и Хаику друштва Србије; оснивач Тријенала визуелне и експерименталне поезије; уредник часописа „АКТ“ и „ТЕНСО“; живи у Ваљеву.

Бојовић Ивана (1972, Зајечар), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Земуну.

Болтрес М. Мишел (1966, Смедерево), пише класичну поезију, хаику, рубаије, кратке приче и записе, афоризме; објавио збирке песама „365 хаику песама за добар дан и лаку ноћ“ (2011), „Благост божијег гнезда“ (2014) и „Крик“ (2015); превођен на руски, бугарски, италијански, енглески, јапански и арапски језик; заступљен у више од стотину зборника, руковети, алманаха; вишеструко награђиван; живи у Смедереву.

Васић Момир (1958, Тузла), дипломирани економиста; пише песме, приче, поезију за децу, афоризме,

сатиричне приче и сатиричне песме; сарађује са сатиричним часописима; живи у Зворнику.

Вељић Вероника (1942, Љубљана), пензионер; пише кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Смедеревској Паланци.

Вељковић Оливер (1972, Ниш), Пише приче и романе; објављене књиге: „На чету“ (роман, 2015), „Приче“ (2018) и „Вештак“ (роман, 2019).

Видаковић Бранислав Трн (1980, Рума), дипломирани правник; пише поезију и кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Руми.

Владисављевић Жељко (1976, Панчево), дипломирани инжењер архитектуре; пише прозу и поезију; живи у Панчеву.

Влајковић Милан (1949, Појате – Ћићевац), социјални радник у пензији; пише кратке приче и монодраме; објавио књиге: „Балкански вигвам“ (сатиричне приче), „Не, зовем се Павле“ (аутобиографске приче), „Пас“ (монодрама), „Избори у балканском вигвamu“ (сатирични игроказ), „Време поздера“ (аутобиографске приче); заступљен у зборницима кратких прича; живи у Параћину.

Гиљевић Денис (1971, Загреб), дипломирани инжењер биологије; пише кратке приче; објавио три збирке прича: „Продане душице“ (2007), „Јајамајчански законик“ (2013) и „Звиждук с Фејсбуковца“ (2015); заступљен у зборницима прича; сарађује са часописима; живи у Загребу.

Грбин Милоје (1985, Сента), наставник социологије; пише кратке приче и песме; живи у Чоки.

Грујић Љубисав Груја, пише кратке приче; живи у Пожаревцу.

Дамчевић Софија (1988, Београд), филолог; пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; сарађује са часописима у земљи, региону и иностранству; добитница је неколико награда за поезију на међународним фестивалима.

Димовски Елигијуш (Eligiusz Dymowski, 1965, Саники, Пољска), доктор теологије; пише песме, приче и књижевну критику; објавио збирку песама „С друге стране речи“ (2018); сарађује са часописима; превођен на српски, словеначки, македонски, руски, белоруски итд.; живи у Кракову (Пољска).

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; књига хаикуа „Заструпљена река“ (2000), „Слепи колосек“ (2018, афоризми), „Избране приче“ (2018); коаутор је књига „Раскршће ветрова“ (2003) и „ПреЗЕНт анегдоте“ (2006); уређивао часопис „Хаику момент“; заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама; награђиван; живи у Новом Саду.

Драган Поп Драган (1959), пише кратке приче, песме и хаику; објавио је четири књиге поезије – „Загубљене адресе“, „Пут у ништа“, „Доручак са Фројдом“, „Утопија ентропија дагеротипија“, три књиге хаикуа – „Душа у кутији шибица“, „Мачке“ (двојезично на српском и енглеском), „Кукуруику хаику“ и књигу кратких прича „Могло је и горе“; песме су му превођене на ен-

глески, румунски, мађарски, бугарски и јапански језик; живи у Кикинди.

Дрљевић Дарко (1962, Колашин), слободни уметник; пише кратке приче, бави се сликарством, илустрацијом, графиком, као и анимираним филмом; објавио је књигу карикатура и кратких прича 2010. године; добитник је више од сто награда на домаћим и међународним такмичењима; живи у Подгорици.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; пише кратке приче; објавила књиге: „Рејхана која то није“ (2007) и „Трагови смисла“ (2016); заступљена у зборницима; живи у Рабу.

Ђано Мирјана (1950, Смедерево), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче, поезију, прозу, романе; објавила је књиге „У бунилу“ (поезија), „Клупа за тиху рају“ (приповетке), „Тумарање по егу“ (поезија), „Elysiion“ (роман) и „Пут у седиште бајке“ (књига прича за децу); „Лепе и ружне речи“ (књига за децу); „Графити по засторима душе“ (поезија и проза); „Таласање по сувом“ (афоризми); „И ви сте ту“ (афоризми); „Сећања – наслеђе прошлости“ (роман); сарађује са часописима; заступљена у зборницима и антологијама; превођена на македонски, словеначки, италијански и енглески језик; вишеструко награђивана; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Брчком.

Ђорђевић Ана (2003, Ђуприја), ученица; пише кратке приче и песме; живи у селу Мијатовац.

Ђорђевић Јасмина (2004, Јагодина), ученица; пише кратке приче и песме; живи у селу Мијатовац.

Ђурђевић Стојковић Љиљана (1964, Београд), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); објавила две збирке песама: „Доживљаји у крвотоку“ (1996) и „Љиљана, молим те“ (2021), као и монографију „Песничке прозе Тина Ујевића“ (2019); њени есеји, прикази, поезија и кратке приче објављивани су у бројним зборницима, часописима и листовима; више-струко награђивана; живи у Београду.

Ђуза Живко (1954, Подрашница код Мркоњић Града), пише кратке приче, прозу и афоризме; објавио збирке афоризама: „Прогнозе из воде“ (2008), „Истрага је у току“ (2010), „Буква ливадарка“ (2011), „Шта су писцу хтјели да кажу“ (2012), „Ово и оно“ (2015), „Писање у вјетар“ (2019) као и књигу прозних текстова „Мркоњић Град на узбрдицама и низбрдицама“ (2017); сарађује са бројним часописима; заступљен у више антологија хумора и сатире; живи у Подрашници.

Ђукић Боровој (1953), учитељ трансценденталне медитације; пише кратке приче; објавио књиге кратких прича „У сну сан“, „Тајнованка“, „Кратка књига настајања“, „Спеловање“, „Чудна шума“, „Краљевство математике“; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Ђурић Живота (1950, Загорје, Вучитрн), пензионер; пише кратке приче, прозу, поезију, есеје; објавио једанаест књига; заступљен у многим зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; објавио је књиге песама:

„Задужбине“, „Перивој љувезни (Врт љубави)“, „Пијана времена“, „Азбучник православних манастира на тлу Србије“, заједничку књигу „Дружење са вековима“ (заједно са Ј. Ђурић и М. Митковић), „Азбучник српских православних манастира ван Србије“, „Графити живота“, „Душа светлости“, „Записи“; заступљен у више од сто педесет зборника поезије и кратке приче и неколико антологија; радови су му објављени у Србији и иностранству; превођен; живи у Нишу.

Зељић Павле (2000), студент српске књижевности и језика; пише поезију и прозу на српском и на енглеском језику; објавио збирку песама „Икар и Месија“ (2019); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван за поезију и прозу; бави се превођењем поезије и прозе са енглеског и на енглески језик.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...“ (2009) и „Ако је веровати Артемију“ (2011); заступљена у више од седамдесет зборника на немачком и српском језику; награђивана у Србији и у Немачкој; живи у Београду.

Јаковљевић Биљана (1973, Београд), професор историје; пише кратке приче; објављена прозна књига „Мица Мафија“ (2017); живи у Београду.

Јаничић Чедомир (Задар), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио књигу прича „Et in Arcadia Ego“ (2018); сарађује са часописима; награђиван; живи у Сомбору.

Јовановић Ана (1990, Бор), пише поезију и прозу; заступљена у зборницима; награђива; живи у Бору.

Јовановић М. Бранко (1960, Нови Сад), дипломирани инжењер електронике; пише кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича; сарађује са часописима; живи у Новом Саду.

Јовић Славица, пише кратке приче.

Кљајић Стевин Горан (1955, Чапљина), пише афоризме и кратке приче; оснивач сатиричника „Носорог“; објавио око четрдесет и пет књига; приредио више зборника сатире; заступљен у зборницима; живи у Бањалуци.

Ковачевић Савић Маја (1972, Београд), правник; пише кратке приче и романе; објавила роман „Можда си то била ти, Ангелина“ (2017); заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Коврлија Катица (1957, Мрежнички Брест), професор хрватског језика; пише кратке приче и песме; објавила је збирке песама: „Свјетиљка дана“, „Снокрадице“, „Пелин спознаје“, „Лутка у излогу“, „Говор“, „Криљак од кажуна“; прозне књиге: „Лицитарско срце“, „Кућа за птице“; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Бјеловару.

Крезовић Д. Јелена (1981, Пљевља), пише кратке приче; живи у Београду.

Лагунџин Немања (1987, Кикинда), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; објавио збирку поезије „Вешала сунцокрета“ (поезија, 2007); заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Лазаревић Дајана (1993), мастер професор језика и књижевности, преводилац; пише кратке приче, поезију и романе; објавила је три збирке песама и један роман; сарађује са бројним књижевним часописима; вишеструко награђивана у Србији и иностранству; члан је Удружења књижевника Белорусије; превела је петнаестак књига.

Лазовић Свирчев Снежана (1964), пише приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Лекић Ивана (1973, Параћин), дипломирани хемичар опште хемије; пише кратке приче, песме и романе; објавила роман „Поглед твој је поглед мој...“; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Параћину.

Лемајић Гордан (1967, Нови Сад), пише кратке приче и романе; објавио роман „Развезивање“ (2016); живи у Новом Саду.

Лемински Вања, дипломирани економиста; пише сатиричне и кратке приче; заступљен у зборницима.

Леон-Ћитић Душан (1985, Ужице), мастер-инжењер организационих наука; пише кратке приче и песме; објавио књигу кратке прозе „Бели хумор и црни бубрези“ (2018); сарађује са часописима; заступљен у више зборника; живи у Ужицу.

Ликар Иван (1977, Косовска Митровица), филолог (енглески језик и књижевност); пише кратке приче, сатиричне приче, песме и драме; сарађује са часописима; награђиван.

Љута Ал де, дипломирани филолог (оријенталистика), магистар права; пише приче и романи, аутор је ТВ драме; романи „Митрова воденица“ (2004), „Ледина“ (2005); сарађује са часописима; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Максимовић Биљана (1965, Београд), политиколог; пише кратке приче; живи у Београду.

Максимовић Владимир (1967), пише кратку прозу; објавио две књиге кратких прича „Завођење у слици и речи“ и „Перверзни бриљантин“ и роман „Екстремна исповест“; заступљен у зборницима прича; живи у Београду.

Максић Славица (1957), доктор психолошких наука; пише кратке приче, путописе, афоризме и песме; сарађује са часописима; заступљена у зборницима у земљи и окружењу; живи у Београду.

Малешеввић Јасмина (1962, Београд), ветеринар; пише кратке приче; објављене књиге: „Рођени из исте смрти“ (поетски дијалог о љубави, 1990), „Скарабег“ (поезија у прози, 1992), „Адаме не љути се“ (проза, 2001), „Јади младог анђела“ (поезија, 2010), „Дневник урбане сирене“ (поетски роман, 2013), „Чарна шума“ (поезија у прози, 2014), „Мачкасте приче“ (књига за децу, 2015); заступљена у зборницима; члан је Удружења књижевника Србије; награђивана; живи у Београду.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица), пише кратке приче, поезију, сатиру, хаику, афоризме, политичке текстове и пратеће хаибуне; објавио три књиге: „Модрило неба“ (хаику збирка), „Тело ми је борбена машина“ (поетски триптих) и „Песме, пјесма

и кафански зен" (триптих песме и приче); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; превођен (хаику и песме); живи у Новом Саду и Мартинцима.

Марковић Влајковић Ангелина, пише приче; живи у Параћину.

Марковски Анита (1964, Београд), дипломирала на Филозофском факултету; пише кратке приче и песме; уређивала часопис „Женерама“; живи у Београду.

Марко-Мусинов Снежана (1958, Падина), студирала енглески језик и књижевност, административни техничар – компјутерски оператер; пише кратке приче, песме за децу и одрасле, афоризме, хаику, есеје, критичке осврте; објавила збирку песама „Заустављен ток“ (2018); заступљена у бројним антологијама и у преко шездесет зборника; сарађује са бројним часописима (штампаним и електронским); превођена на енглески, арапски, словачки; вишеструко награђивана; живи у Земуну.

Машић Мирослава (1987, Сомбор), мастер дизајнер медија у образовању; пише кратке приче.

Мијајловић Душан Адски (1953, Суви До, Блаце), пише кратке приче, прозу, поезију, приче и песме за децу, хаику, сатиру, књижевне приказе и новинске текстове; објавио збирке песама „Несаницом до истине“, „Једино признајем своје распеће“, „ОЧИГЛЕДНО“, збирке прича и приповедака „Калигула на кестеновом листу“, „Трошење сна“, „Трошење страха“, „Трошење (не)моћи“, „Рам за црно-беле слике“, збирке хаику поезије „Крчаг за росу“, „Стварност“, неколико жанровских новела и преко хиљаду и осамсто жанровских

прича; заступљен у антологијама и зборницима; награђиван преко сто деведесет пута, највише за кратку причу и приповетку; живи у Нишу.

Миладиновић Оливер (1965, Београд), пише афоризме, песме, кратке приче, драмске текстове и романе; живи у Крушевцу.

Милачић Бајић Мирјана (1945, Београд), магистар стоматологије и филолог (светска књижевност с немачким језиком); пише поезију и прозу; књига песама „Романса звана...“ (2019); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Београду.

Миленковић Дејан (1968, Београд), пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Миленковић Драгица (Књажевац), лекар; пише приче, песме и афоризме; објавила књиге песама „Шапутања душе“ (2002) и „Завет“ (2018), књиге прича „Домишљарци“ (на дијалекту, 2018) и „Читанка“ (2020) и приредила позоришни комад „На прелу се вода замутила“ Светислава В. Илића (2019); заступљена у многим зборницима прозе и поезије (електронским и штампаним); сарађује са часописима; вишеструко награђивана; живи у Минићеву.

Миленковић Слађана (1973, Сремска Митровица), доктор филолошких наука; пише есеје, књижевну критику, поезију и прозу; аутор је пет књига поезије и десетак монографија, уџбеника и приручника; члан је Друштва књижевника Војводине; уређује Часопис за науку, културу и уметност *Сунчани сат*; песме су јој превођене на више светских језика.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; пише кратке приче и поезију; објавила књиге љубавне поезије „Постојбина срца“ (2007) и „Небо у реци“ (2013) и књигу прозе „Окрени се где сунце греје“ (2020); сарађује са часописима у земљи и иностранству; заступљена у зборницима и антологијама, како домаћим тако и страним; превођена на енглески, француски, немачки, бугарски и пољски; вишеструко награђивана; живи у Смедеревској Паланци.

Милошевић Дејан (1972, Београд), пише песме, приче и романе; објављени романи: „Бајкер“ (2005, 2007), „Језеро туге“ (2016) и „Шапат истине“ (2018); живи у Рипњу.

Митић Драган (1956, Ниш), магистар физике; пише кратке приче, есеје, драме и поезију; пише на српском и словеначком језику; заступљен у бројним зборницима у земљи и земљама у региону; живи у Нишу.

Митровић Н. Жељко (1970, Београд), мастер економиста; пише кратке приче, афоризме и есеје; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; вишеструко награђиван; живи у Умци.

Михајловић Марко (1977, Пожаревац); пише кратке приче и романе; објавио роман „Живот под ружичастим троуглом“ (2018); сарађује са часописима; објављује на порталима; живи у Пожаревцу.

Недимовић Драган (1950, Београд), атлетичар; пише кратке приче и поезију; објавио књигу ангажоване поезије „Ако желиш бити жив, не смеш бити мртав“ (2020); песмама и причама заступљен у преко осамде-

сет зборника; сарађује са часописима; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Неђић Милан (1976, Олово, БиХ), дипломирани инжењер шумарства; објавио збирке песама „Чекајући да прође“ (2005) и „Хроника једног прољећа“ (2020); живи у Београду.

Никић Милиновић Радојка (1974, Ваљево), дипломирани богослов; пише поезију, кратку прозу, путописе; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; члан је Удружења књижевника Србије; објавила песничке књиге: „Дуго откидање капи света (2004), „Слика после сна“ (2007), „Трагови чекања дугих“ (2012), „Расуте сенке (2012), „Цветови неба“ (2013), „МАШИНЕ ходочашћа“ (2014), „Чудесни вез“ (2016); живи у Београду.

Николетић Бојана (1956, Београд), преводилац; пише кратке приче, афоризме, цртице, есеје, приче за децу; објавила: „Појмови – псеудонаучно дело“ (16 псеудонаучних текстова из области психосоциологије са илустрацијама, 2002), „Градске приче“ (кратка проза, 2015), „Минти, Ноло и остали (мале приче о псима и мачкама, књига за децу, 2015), „Јесен/зима 2015/16“ (афоризми и слично, 2016), „Поза, пресек и став“, (кратке приче, 2016, електронско издање 2017, 2018), „Сањај, Марело“ (кратке приче, 2018, електронско издање 2018), „Шесторна штација“ (кратке приче, електронско издање, 2019); сарађује са часописима (афоризми); заступљена у зборницима прича и афоризама; живи у Београду.

Николић Ведрана (1975, Сарајево), новинар; пише кратке приче, афоризме и хаику поезију; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Османчевић Динко (1971, Бањалука), пише сатиричне, (научно) фантастичне, крими приче, афоризме, колумне; објавио збирку афоризама „Велики прасак“ (2019); сарађује са часописима; заступљен у антологијама и зборницима; вишеструко награђиван; живи у Бањалуци.

Павловић Јован Јона (1975, Краљево), наставник математике; пише кратке приче, есеје и песме; објавио књигу „Лаж епохе“ (2017); коаутор је књига: „Колико коштају илузије“, „Велики штрајк“, „Да се не заборави“; сарађује са бројним часописима; заступљен у зборницима и антологијама; награђиван; живи у Краљеву.

Пајић Тања, дипломирани филолог; пише поезију, прозу и књижевну критику; живи у Крагујевцу.

Палић Михајло, инжењер хране; пише кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Новом Саду.

Пантић Милан (1963, Локањ, општина Зворник), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче и афоризме; објавио две збирке афоризама „Знам за јадац“ и „Ситно самљевено“; живи у Зворнику.

Пантовић Марија (1980), пише кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Пејаковић Душан, магистранд политичких наука; пише кратке приче, песме и новеле; објавио књигу поезије на енглеском језику „Unrest of lucidity“ (2020); пише и на енглеском и шпанском језику; заступљен у више зборника и антологија поезије широм света; вишеструко награђиван.

Перовић Љубица (1958, Београд), наставник виолине; пише кратке приче и поезију; заступљена у бројним зборницима; награђивана за кратку причу; живи у Београду.

Петричевић Доброслав, пише сатиричне и кратке приче, афоризме, драме и романе; објавио књиге: „Тајна ниг“, „Богати просјаци“, „Дозивање тишине“, „Додир вјетра“, „Имао је добре намјере“, „Ризница порока“, „Аборицини и пасије игралиште“, „У сјени Голог отока“, „Разговори с тугом“; уврштен у више међународних збирки поезије, алманаха, зборника; вишеструко награђиван; живи у Босанском Броду.

Петровић Братимир (1961), дипломирани политиколог; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; заступљен у бројним зборницима песама и прича; живи у Кладову.

Петровић Јелена (1987, Задар), политиколог; пише кратке приче, поезију и прозу; живи у Београду.

Петровић Марија (1974, Крагујевац), инжењер информатике; пише позу; заступљен у зборницима прича; живи у Крагујевцу.

Пешев Божидар (1946, Скопље), магистар антропологије; пише кратке приче, афоризме, песме, рома-

не, драме, уметничке бајке, сатиру, позоришне комаде за децу и младе, књижевне критике; објавио је двадесет и четири књиге прича, песма и романа за децу и за одрасле, афоризама: „Мала башта песама“ (1991, поезија за децу), „Зу-легенде или сањарприче“ (1993, приче за децу), „Испод свиленог плашта“ (1994, поезија за децу), „Најлепше речи“ (1994, поезија за децу), „Стаклена лопта“ (1996, роман за децу), „Одрастање до смрти“ (1997, роман), „Чуварприча и његово благо“ (2000, приче за децу), „Сећања“ (2000, поезија), „Легенда о Водгори“ (2000, роман за младе), „Враголије и чаролије“ (2003, поезија за децу), „Књигочувар у контејнеру“ (2003, сатира, под псеудонимом Стефан Ј. Божих), „Чуваре планете Акраш“ (2006, роман за децу), „С неба“ (2008, басне), „Бисер приче и легенде“ (2009), „Премрежавања“ (2010, поезија), „Пчела на шљивином цвету“ (2011, хаику поезија, „Кашика и дуга“ (2013, поезија), „Необичан дан“ (2013, недовршена прича за децу), „Магарећа симфонија“ (2015, афоризми, 2015), „Зима у Прованси“ (2015, роман), „Кад је гуска била крушка“ (2016, мешовита књига за децу), „Приче из чаробне земље“ (2017, приче за децу), „Путевима сновиђења“ (2017, поезија), „Звездане птице“ (2018, поезија за децу); заступљен у многим зборницима, панорамама и антологијама; сарађује са часописима; живи у Београду.

Поповић Д. Невенка, пише кратке приче и песме, на српском и француском језику; објавила три збирке песама; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Власотинцима.

Поповић Зора (1943, Гољак), дипломирани филолог; пише кратке приче и романе; објавила романе „Град низ брдо“ (2015), „Град низ брдо 2“ (2018) и „Крилат човек“ (2020); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Прокупљу.

Поповић Марко (1993, Београд), студент права; пише приче и романе; објавио збирку прича „Свет неизречених“ (2017, друго допуњено издање 2020) и роман „Путокази очовечења“ (2018); живи у Београду.

Раденковић Митровић Верица (1951, Пирот), психолог у пензији; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима кратких прича и поезије; живи у Нишу.

Радић Миле (1976, Нови Сад), трговац; пише кратке приче и фантастику; заступљен у зборницима; живи у Гардиновцима, у општини Тител.

Радованов Петар (1968), хидронаутичар; пише песме и приче; живи у Футогу.

Радовановић Гордана (1963, Марибор), дипломирани инжењер машинства, професор математике и професор енглеског језика и књижевности; пише песме, хаику и кратке приче; књиге: „Док певају капи светлости“ (збирка поезије), „Пет копрена сна“ (приче), „Бродећи за маглинама“ (песме), „Лиле у ноћи“ (збирка хаику поезије), „Кремен“ (песме); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на енглески, италијански, румунски, јапански, кинески и немачки језик; награђивана; живи у Бањалуци.

Рајић Кристина (1976), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); пише кратке приче, поезију и есеје; објавила збирке песама „Разгрљен круг“ (2018) и „Лепеза“ (2019); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Земун Пољу.

Рајић Никола (1975), пише кратке приче; живи у Земун Пољу.

Рајчевић Балша (1941, Београд), завршио примењене уметности и историју уметности; објавио је тридесет и две књиге; заступљен у више антологија и зборника; сарађује са часописима; вишеструко награђиван; члан Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Рапаић Петра (1987, Пљевља), пише романе и приче; објавила роман „Универзум у невољи“ (2020), награђивана; живи у Новом Саду.

Ристић Ј. Драган (1948, Ниш), професор немачког језика и књижевности; пише кратке приче, афоризме, поезију и хаику; објавио осам књига хаику поезије „Из живота једног хаићина“ (1995), „Бубице у глави“ (2000), „Пчела у целофану“ (2001), „Цврчак у саксији“ (2002) и друге, две књиге афоризама „Мисли – и не мисли“ (2008) и „Испод црте“ (2012), књиге кратких прича „Каљаче и катедрале“ (2003), „Вреди се помучити“ (2004), „Инсерт“ (коауторски, 2004), „ПреЗЕНт Анегдоте“ (коауторски, 2006), „Ковачи своје среће“ (2010); превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче“; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина“ из Ниша; хаику му је превођен на четрнаест

језика; награђен са шездесет и три награде; живи у Нишу.

Ристић Миљан (1974, Неготин), пише песме, приче, афоризме и књижевну критику; преводи поезију; објављене књиге: „Увертира“ (2001, збирка прича), „ДемоНкратија“ (2004, збирка прича), „eXtra pe-mirsci“ (2009, збирка песама за децу), „Нитоген“ (2013, збирка прича), „Лудило љубави“ (2018, збирка поезије и прозе), „Будализми“ (2020, збирка прича и афоризама); сарађује са часописима; био је главни уредник „Буктиње – часописа за књижевност, уметност и културу“; члан је Српског књижевног друштва; живи у Неготину.

Ристић Стојановић Санда (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче, поезију, есеје и приказе; објавила је десет књига поезије, а неке од њих су: „Ноћ је праштање своје“ (2000), „Свитање је лет боје“ (2007), „Ноћи наше, услуга“ (2008), „Тишина разликује светлости“ (2010), „Облачна птица“ (2011), „Годишња доба речи“ (2012), „Измишљотина ватре“ (2013), „Осматрачница двадесет првог века“ (2019); заступљена у бројним зборницима и неколико антологија; сарађује са часописима; преводи поезију са енглеског; песме су јој преведене на енглески и француски језик; члан је Удружења књижевника Србије и Српског књижевног друштва; живи у Земуну.

Рукавина Јован (1959, Шабац), економиста; пише кратке приче, афоризме, песме, кратку медитативну и сатиричну прозу, чланке и есеје; објавио је књиге: „Везови“ (1989, медитативна проза и афоризми), „Побед-

ник" (1995, спортски афоризми), „Друго полувреме" (1998, спортске приче, записи, афоризми), „О томе се (не) прича" (2002, сатиричне приче), „Пољима мака" (2003, песме), „Мали Париз" (1994), „Огледало душе" (2004, песме), „Дон Кихот је укротио ветрењачу" (2007, песме), „Један живот" (2007), „Песник Ник и песникиња Иња" (2007, песме), „Решење квадратне једначине" (2011, роман), „Ово би свака жена волела" (2011, песме), „Што те они не штампају : личан/ин – није од локалног значаја" (2013, цртице и записи), „Нова драма – драма XX века" (2013, драма), „Јужњаци – (Кад ће зора? Ноћ не волим!)" (2015), „Шабачка спортска размисљања" (спортски записи, песме и афоризми, 2016), „Андрићев тајанствени свет – О Иви Андрићу се прича – Моја је љубав велика као широки свет" (студија, 2016), „Браво Мирославе – Асоцијације приликом читања Крлежине књиге 'Заставе'" (студија, 2016), „50 година Чивијаде – Без чекања, молим" (2018); „При приче кренух твојим путем" (2019), „Рано је за мене : Пази да не заборавиш оловку!" (2019); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Шапцу.

Русјаков Иван (1947, Скопље), електроинжењер и програмер у пензији; пише кратке приче; објавио књигу „Зрнца" (2014); сарађује са часописима; заступљен у алманасима у Македонији и на Балкану; живи у Скопљу.

Русјакова Кристина (2002, Скопље), студенткиња; пише приче и афоризме; заступљена у зборницима; живи у Скопљу.

Симић Славко (1940, Београд), тонски сниматељ; пише кратке приче, романе и приповетке; објавио роман „Краљ је жив, живео краљ“ (2018) и збирку приповедака „Замке живота“ (2021); живи у Београду.

Синђелић Оливера, пише кратке приче; живи у Шапцу.

Синђелић Радован, пише кратке приче; живи у Шапцу.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише кратке приче, поезију, сатиру, драме, комедије; објавио књиге поезије: „Дар празнине“ (1986) и „Глад“ (1998), књиге кратких прича: „Одело за одлазак“ (1997) и „Кратке приче без муке“ (2003, 2006), књиге драма: трилогије „Америка има рупу“ (2003), кратку драму „Резерват Србија“ (2006), документарну комедију „Гаврилов Принцип“ (2008), љубавну комедију „Волиш ли ме, Јакове“ (2008) и лагану комедију „Мој човек“ (2010), књигу сатире „Ту зека пије воду“ (2008), као и књигу имејл арта „Мала ноћна пошта“ (2009); аутор је CDROM-а (дигиталне графике, књиге, текстови) „Циркус“ (2006); заступљен је у преко седамдесет антологија и зборника поезије, кратких прича, кратких драма и сатире; више-струко награђиван; члан је Удружења драмских писаца Србије и Удружења књижевника Србије; живи у Крагујевцу.

Срећковић Ивана (1971, Београд), пише кратке приче, песме и афоризме; објавила књигу афоризама „Није све тако црно“; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Станисављевић Биљана (1967, Параћин), спикер-водител; пише кратке приче, поезију, романе, приче и романе за децу; објавила две књиге песама: „Со и Ветар“ и „Што ме буди“, као и две књиге прича за децу „Малишани у црвеним и плавим панталоницама“ и „Изненађење“; заступљена у бројним зборницима; вишеструко награђивана; члан је Удружења књижевника Србије; живи на релацији Београд – Параћин.

Станисављевић Властимир Шаркаменац (1941, Салаш код Неготина), магистар архитектуре; објавио тридесет и девет књига: „Грачаница после хиљаду година“ (збирка приповедака, 2003, 2008), „Учинила си се...“ (љубавно-еротска збирка поезије, 2001), „Тамна страна камена“ (збирка поезије, 2000), „Пањ“ (збирка поезије, 2001), „Ја Чарнојевић“ (рукописана збирка косовских песама), „Пето, српско јеванђеље“ (роман, 2004), „Сунцокрет“ (збирка поезије, 2008), „Узвишено почивају музе“ (збирка еротских приповедака, 2011), „И Бог човек јесте“ (збирка поезије, 2001), „Мокрањчеви дани песмом пребирани“ (збирка песама у духу народне лирике, 2002), „Теорија рата“ (збирка пацифистичке поезије, 2004), „Жена од кованог гвожђа“ (збирка поезије о Ромима, 2005), „Узидане сенке“ (збирка приповедака руралне фантастике 2006), „Цигани се враћају са неба“ (песмарица и причарица ромска (водвиљ), 2017), „Сви нешто говоре песме уместо да их певају“ (збирка поезије, 2017), „Дунав“ (збирка поезије, 2017), „Келнска катедрала“ (збирка приповедака, 2018), „Храст као Христ, дрво прво“ (збирка поезије, 2018), и др.; заступљен у бројним нашим и иностраним антологијама; сарађује с бројним нашим и иностраним ча-

сописима; превођен на француски, руски, шведски и македонски језик; добитник бројних награда и земљи и иностранству; живи у Паризу и Београду.

Станојевић Јела (1973, Ивањица), педагог; пише кратке приче и песме за децу и одрасле; сарађује са часописима, заступљена у зборницима прича.

Станојевић Оливера (1969, Деспотовац), специјалиста радиологије; пише кратке приче и кратке романе; живи у Београду.

Станојевић Тања (1981, Бор), професор француског језика и књижевности; пише кратке приче и поезију; објавила књигу „Време је“; заступљена у зборницима кратких прича и поезије; живи у Бору.

Сте Лазовић Соња – (1966, Прокупље), дипломирани хемичар; пише приповетке, кратке приче, песме, афоризме, романе и драмске текстове; објавила збирку приповедака „Како победити кризу“ (2014); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Прокупљу.

Стевановић Владан (1967, Београд), инжењер поштанског саобраћаја и дипломирани економиста; пише кратке приче и песме; објављене књиге: „Једна обична прича“ (збирка песама, 2008), „У луци свемира“ (збирка песама, 2017), „Радости и туге из сваштаре“ (збирка прича, мисли и песама, 2019); песмама и причама заступљен у бројним зборницима; живи у Београду.

Столић Даница; доктор књижевних наука; пише кратке приче, студије, критике, есеје и приповетке; об-

јавила неколико стручних књига; сарађује са бројним часописима; награђивана; живи у Београду.

Субашић Нермина (1998, Тузла), студент стоматологије; пише кратке приче и романе; објавила роман „Злочин и опрост“ (2016); заступљена у зборницима прича; награђивана; живи у Сарајеву.

Сумрач Татјана (1978, Београд), историчар уметности; пише кратке приче и романе; заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Тамбурић Љиљана (1959, Крушевац), економски техничар; пише кратке приче, поезију и прозу; поезијом заступљена у десетак зборника; награђивана; превођена на ромски језик; живи у Крушевцу.

Темуновић Соња (1966, Суботица), лекар; пише кратке приче; сарађује са часописима; живи у Палићу.

Теодор Стефан (1961, Колашин), пише кратке приче, прозу, романе, приповетке и сценарија; објавио књигу „Паланачки пси“ (2018); сарађује са часописима; заступљен у антологијама и зборницима; живи у Никшићу.

Терентић Љиљана (Београд), завршила средњу економску школу; пише кратке приче и песме; вишеструко награђивана; живи у Смедереву.

Тодор Зоран (1959, Смедеревска Паланка), академски сликар; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Томић Маја (1961, Београд), графички дизајнер; пише кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Тофчевић Дејан (1971, Ужице), пише афоризме, кратке приче, песме, драмске текстове. Објавио књиге афоризама „Црно на бело“ (2002) и „Предсказање прошлости“ (2009). Вишеструко награђиван. Живи у Подгорици.

Ћитић Љиљана (1955, Ужице), наставник хемије и физике; пише приче и афоризме; сарађује са бројним часописима; заступљена у зборницима прича; живи у Ужицу.

Угринић М. Саша (1971), пише песме, кратке приче, хаику и афоризме. Заступљен у зборницима. Објавио две књиге песама. Живи у Великој Плани.

Урекар Марјан (1975, Нови Сад), доктор техничких наука, пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Филиповић Илонка, дипломирани социјални радник, пише кратке приче, поезију за одрасле и децу; заступљена у зборницима; живи у Загребу.

Хрнчић Мидхат (1947, Кључ), виши књижничар; пише кратке приче, песме, епиграме, афоризме, загонетке, песме за децу, хаику, танке, игроказе, приповетке, бајке; објавио је 22 збирке стихова и прозе; заступљен у преко седамдесет зборника, избора и антологија; стихови су му превођени на енглески, немачки, италијански, румунски, словеначки, јапански; награђиван; живи у Санском Мосту.

Цанић Миша (1988), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; живи у Јагодини.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), пензионер; пише кратке приче; књиге „Импулс жељан засјати“ и „У освит живота“ (2011); заступљен у многим зборницима, сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Шарчевић Стеван (1962, Суботица), пише романе, приче, песме и афоризме; вишеструко награђиван; објавио је пет романа, две збирке прича и једну збирку поезије; превођен на словеначки, мађарски, руски, француски и енглески језик; живи у Суботици.

Шачић Фарис (1998, Сарајево), студент историје; пише поезију и прозу; објављене књиге: „Путник кроз живот“ (2015), „На пругама времена“ (2016), „Критика човјека“ (219); заступљен у зборницима; вишеструко награђиван; живи у Сарајеву.

Шолкотовић Снежана (1962, Кладово), професор разредне наставе; пише поезију и прозу; објавила је седамнаест књига за децу и одрасле: „Песма је мој живот“, „Од срца срцу“, „У знаку љубави – Сурове судбине“, „Извор живота“, „Кад проговори душа“, „Шапат ветра“, „Дечја заврзлама“, „Зврчка“, „Смицалице“ (двојезична збирка, српско-енглеска), „Хоризонти љубави/ Horizons of love“; заступљена у многобројним зборницима и антологијама; песме су јој превођене на бугарски, енглески, арапски и македонски језик; награђивана у земљи и иностранству; сарађује са бројним часописима; живи у Корбову.

Штетих Јелена; дипломирани филолог неохелениста; пише приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

У ДАНАШЊЕ ВРЕМЕ :
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА XX КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ
(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Ликовно решење корица</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма“, Београд
<i>Штампа</i>	„Алма“, Београд
<i>Тираж</i>	200
<i>ISBN</i>	978-86-7974-953-6

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-36(082.2)

821-36(082.2)

У данашње време : Најлепша остварења са XX конкурса за најкраћу кратку причу / (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2020 (Београд : Алма). – 204 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 413)

Тираж 200. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 177–204.

ISBN 978-86-7974-953-6

COBISS.SR-ID 51726089